

Kallelse till för miljö- och hälsoskyddsnamnden 2023

Tid: 2023-11-13, **Kl:** 10:00

Plats: Café Garbo, Tumbascenen

Ordförande: Niklas Gladh (MP)

Sekreterare: Emmy Benedicto

Ärenden:

		Dnr:
	Informationsärenden	
1.	Information om köldmedia	
	Ärende för beslut	
2.	Ekonomisk prognos per oktober, sent utskick	MHN/2023:00021
3.	Behovsutredning 2024-2027, sent utskick	
4.	Delegationsbeslut 2023-11-13	MHN/2022:00079
5.	Anmälningsärenden 2023-11-13	MHN/2023:00001
	Miljöchefen informerar	

Referens

Emmy Benedicto
emmy.benedicto@botkyrka.se

Mottagare

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Delegationsbeslut 2023-11-13

Förslag till beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har tagit del av delegationsbesluten.

Sammanfattning

Följande delegationsbeslut har anmälts till nämnden:

Beslut gällande serveringstillstånd
Beslut gällande serveringstillstånd
Beslut gällande serveringstillstånd
Tillfälligt serveringstillstånd i slutet sällskap
Delegationsbeslut 230927-231024

Delegationsrapport 230927 - 231024

ÄrendeNr	Anläggning/Fastighet	ÄrendeRubrik	BeslutsDatum	DelegationsNr
2023-2173	Singel Malt Bar & Restaurang AB \ TimeOut Sportsbar & Restaurang, Tumba Centrum 1, Livsmedelsanläggning	Planerad tillsyn - Livsmedel 2023 - Singel Malt Bar & Restaurang AB \ TimeOut Sportsbar & Restaurang	2023-09-27	2023-526
2023-2441	Albyberget 5	Anmälan av sanering av PCB - Domarebacken 22–50, Rådmanbacken 3–31, Notariebacken 1–37, Advokatbacken 2–28, Tingsvägen 5–27, Fogdebacken 1–5, Garage G4 - Domarebacken. Albyberget 5	2023-09-28	2023-527
2023-2522	Eriksberg 2:110	Ansökan om dispens från renhållningsordningen - Gemensam behållare - Eriksberg 2: 110, Fiskarhagsvägen 12	2023-09-29	2023-528
2023-2479	Kagghamra 2:64	Ansökan om dispens från renhållningsordningen - Uppehåll i avfallshämtning - Kagghamra 2:64, Fasanvägen 4	2023-09-29	2023-529
2023-2207	Miklagård Stockholm Food AB, Loviseberg 1, Livsmedelsanläggning	Planerad tillsyn - Livsmedel 2023 - Miklagård Stockholm Food AB	2023-09-29	2023-530
2021-63	Byatomten 1	Anmälan av miljöfarlig verksamhet avseende ändring - Byte av oljeavskiljare för St1 Alby (St1 Sverige AB)	2023-09-29	2023-531
2023-2621	IFK Tumba fotboll \ Storvretens IP, Marmorn 1, Livsmedelsanläggning	Planerad tillsyn - Livsmedel 2023 - IFK Tumba fotboll \ Storvretens IP	2023-09-29	2023-532
2023-2461	Borgskolan 2	Ansökan om tillstånd till värmepump - Tillstånd för borrning av energibrunn för bergvärmepump - Borgskolan 2, Borgvägen 10 {Eleonoraskolan}	2023-10-02	2023-533
2023-2440	Vårsta 1:511	Anmälan av installation av värmepump - Anmälan om borrning av energibrunn för bergvärmepump - på fastigheten Vårsta 1:511, Storkärrsvägen 32	2023-10-02	2023-534
2023-2077	Kally AB, Fittja Gård 1, Livsmedelsanläggning	Planerad tillsyn - Livsmedel 2023 - Kally AB	2023-10-02	2023-535
2023-2434	Ammar Al-Khazaali \ Basba Livs, Forbonden 3, Hälsoskyddsverksamhet	Anmälan om försäljning av folköl - Ammar Al-Khazaali \ Basba Livs	2023-10-02	2023-536
2023-780	St1 Sverige AB \ St1 Tullinge, Tullinge 19:278, Miljöfarlig verksamhet	Händelsestyrd tillsyn - Cisternbesiktning, St1 Sverige AB \ St1 Tullinge, Tullinge 19:278, Huddingevägen 425	2023-10-02	2023-537

ÄrendeNr	Anläggning/Fastighet	ÄrendeRubrik	BeslutsDatum	DelegationsNr
2023-2229	Africa Afro Cosmetic & Frisör , Kornet 11, Livsmedelsanläggning	Planerad tillsyn - Livsmedel 2023 - Africa Afro Cosmetic & Frisör	2023-10-02	2023-538
2023-2175	Cizgara Grill Stockholm AB, Kornet 15, Livsmedelsanläggning	Planerad tillsyn - Livsmedel 2023 - Cizgara Grill Stockholm AB	2023-10-02	2023-539
2023-1779	Medelhavskompaniet AB \ Antep Grill och Mezebar, Botvidsgymnasiet 7, Livsmedelsanläggning	Planerad tillsyn - Livsmedel 2023 - Medelhavskompaniet AB \ Antep Grill och Mezebar	2023-10-02	2023-540
2023-2553	Vårsta 1:510	Anmälan av installation av värmepump - Anmälan om borring av energibrunn för bergvärmepump - Vårsta 1:510, Storkärrsvägen 2	2023-10-02	2023-541
2023-2481	J & A Nummer 2 AB \Merlana kolgrill, Skattebonden 2, Livsmedelsanläggning	Planerad tillsyn - Livsmedel 2023 - J & A Nummer 2 AB \ Merlana kolgrill	2023-10-03	2023-542
2023-2633	Tullinge 16:17	Ansökan om dispens från renhållningsordningen - Uppehåll i avfallshämtning - Tullinge 16:17, Tullingestränd 74	2023-10-03	2023-543
2023-2635	Isaks Fisk \ Tavuk Dunyam, Kornet 15, Livsmedelsanläggning	Registrering av livsmedelsanläggning - Isaks Fisk \ Tavuk Dunyam	2023-10-04	2023-544
2023-1949	Borgskolan {tillfällig}, Frigg 3, Livsmedelsanläggning	Sanktionsavgift livsmedel - Borgskolan {tillfällig}	2023-10-04	2023-545
2023-863	Mackrogreen AB \ Fittja Supermarket, Forbonden 5, Livsmedelsanläggning	Åtgärdskrav livsmedelsanläggning - Stängning av verksamhet - Mackrogreen AB \ Fittja supermarket	2023-10-04	2023-546
2023-2598	Eriksberg 2:27	Registrering av livsmedelsanläggning - Stockholms handelsdepå AB \ Dany's Home	2023-10-05	2023-547
2023-2431	Demet Ünver \ Kamil's kiosk, Fittja 17:1, Livsmedelsanläggning	Planerad tillsyn - Livsmedel 2023 - Demet Ünver \ Kamil's kiosk	2023-10-05	2023-548
2023-1843	Luxia AB, Lärlingen 2, Köldmedieanläggning	Miljösanktionsavgift - Försenad/utebliven köldmedierapport - Luxia AB	2023-10-06	2023-549
2023-2367	Swepak Trading HB \ Asian Food Center, Forbonden 9, Livsmedelsanläggning	Planerad tillsyn - Livsmedel 2023 - Swepak Trading HB \ Asian Food Center	2023-10-06	2023-550
2023-2686	Integral AB \ Kalinka, Forbonden 9, Livsmedelsanläggning	Planerad tillsyn - Livsmedel 2023 - Integral AB \ Kalinka	2023-10-06	2023-551
2023-2592	Erikshus 1	Registrering av livsmedelsanläggning - Samir Special \ Pölsemannen Bauhaus	2023-10-09	2023-552

ÄrendeNr	Anläggning/Fastighet	ÄrendeRubrik	BeslutsDatum	DelegationsNr
2022-1661	Lidl Sverige KB \ Lidl Tumba, Tumba Centrum 1, Hälsoskyddsverksamhet	Anmälan om ändring av tobakstillstånd - Ny styrelseledamot - Lidl Sverige KB \ Lidl Tumba	2023-10-09	2023-553
2023-2432	Demet Ünver \ Kamil's kiosk, Fittja 17:1, Livsmedelsanläggning	Sanktionsavgift livsmedel - Demet Ünver \ Kamil's kiosk	2023-10-09	2023-554
2023-2508	Botvidsgymnasiet 8	Registrering av livsmedelsanläggning - Fruktimporten Stockholm AB	2023-10-10	2023-555
2023-1921	Tyttinge 1:1	Anmälan av miljöfarlig verksamhet - Anmälan om återvinning av avfall för anläggningsändamål på fastigheten Tyttinge 1:1, Tyttinge gård 4	2023-10-11	2023-556
2023-2415	Quickers Fittja AB / Quickers Fittja T-bana, Fittja 17:22, Livsmedelsanläggning	Planerad tillsyn - Receptfria läkemedel 2023 - Läkemedelskontroll Quickers Fittja AB \ Quickers Fittja T-bana	2023-10-12	2023-557
2023-2700	Actea AB \ Wokgarden Tullinge, Tullinge 17:129, Livsmedelsanläggning	Registrering av livsmedelsanläggning - Actea AB \ Wokgarden Tullinge	2023-10-12	2023-558
2022-994	Tullinge 19:359	Klagomål på inomhusmiljö - Lukt - från golv i sovrum på Tullingebergsvägen 25	2023-10-12	2023-559
2023-2512	Hallunda Konfektyr, Kornet 6, Livsmedelsanläggning	Planerad tillsyn - Livsmedel 2023 - Hallunda konfektyr	2023-10-12	2023-560
2023-2466	Borgskolan 2	Anmälan av sanering av PCB - på fastigheten Borgskolan 2, Borgvägen 10 {Eleonoraskolan}	2023-10-12	2023-561
2023-2699	Murgrönan 7	Ansökan om dispens från renhållningsordningen - Uppehåll i avfallshämtning - Murgörnan 7, Violvägen 5	2023-10-12	2023-562
2023-2422	S Swed Pakistan AB \ Bangla livsmedel, Forbonden 9, Livsmedelsanläggning	Planerad tillsyn - Livsmedel 2023 - S Swed Pakistan AB \ Bangla livsmedel	2023-10-12	2023-563
2023-2640	Tullinge 17:99	Ansökan om dispens från renhållningsordningen - Uppehåll i avfallshämtning - Tullinge 17:99, Älggräsvägen 10	2023-10-12	2023-564
2023-2698	Malmsjö 3:1	Ansökan om dispens från renhållningsordningen - Uppehåll i avfallshämtning - Malmsjö 3:1, Malmsjö 1 och Malmsjö 2	2023-10-12	2023-565
2023-2698	Malmsjö 3:1	Ansökan om dispens från renhållningsordningen - Uppehåll i avfallshämtning - Malmsjö 3:1, Malmsjö 1 och Malmsjö 2	2023-10-12	2023-566

ÄrendeNr	Anläggning/Fastighet	ÄrendeRubrik	BeslutsDatum	DelegationsNr
2023-2716	Crazy Candy Truck, Botvidsgymnasiet 3, Livsmedelsanläggning	Klagomål livsmedel - Brister i märkning - Crazy Candy Truck	2023-10-13	2023-567
2023-2714	Tashi Sushi AB, Vårsta 1:58, Livsmedelsanläggning	Planerad tillsyn - Livsmedel 2023 - Tashi Sushi AB	2023-10-13	2023-568
2023-2405	Alby G&F AB , Byatomten 2, Livsmedelsanläggning	Planerad tillsyn - Livsmedel 2023 - Alby G&F AB	2023-10-13	2023-569
2023-2490	Glansbaggen 1	Ansökan om tillstånd enligt vattenskyddsföreskrifter - Anmälan om efterbehandling Kassmyråsen steg 2, etapp 1, inom fastigheterna Bibaggen 1, Glansbaggen 1, Sandjägaren 1 & 2 samt del av Tumba 8:536	2023-10-13	2023-570
2021-1722	Lindhov 15:24	Klagomål miljöskydd - Vägbygge mellan Vreta gårds vägs ände och Lindhofs gård.	2023-10-16	2023-571
2023-1906	Näs 1:227	Ansökan om tillstånd för enskilt avlopp - WC slutna tank och BDT - Näs 1:227, Grönslett 6	2023-10-16	2023-572
2023-2716	Crazy Candy Truck, Botvidsgymnasiet 3, Livsmedelsanläggning	Klagomål livsmedel - Brister i märkning - Crazy Candy Truck	2023-10-17	2023-573
2023-2499	Sandstenen 1	Händelsestyrd tillsyn - Kontroll av varmvattnets status, Stenvägen 17, Sandstenen 1	2023-10-17	2023-574
2023-2261	Clasings Catering AB \ Lida Vårdshus, Lidatorp 3:1, Livsmedelsanläggning	Planerad tillsyn - Livsmedel 2023 - Clasings Catering AB \ Lida Vårdshus	2023-10-17	2023-575
2023-2289	Ensta 1:188	Händelsestyrd tillsyn - Miljöskydd 2023 - Masshantering i samband med byggnation av förskola och vårdboende på fastighet Ensta 1:188 (Brotorpsvägen 6 och 4)	2023-10-18	2023-576
2023-30	Kornet 15	Anmälan om ändring av tobakstillstånd - Ny styrelseledamot - Lidl Sverige KB \ Lidl Hallunda	2023-10-18	2023-577
2021-1478	Brink 2:5	Anmälan om ändring av avloppsanläggning - Ändring av befintlig avloppsanläggning på fastighet Brink 2:5, Brink 7	2023-10-19	2023-578
2023-2732	Tumba 7:221	Ansökan om dispens från renhållningsordningen - Uppehåll i avfallshämtning - Tumba 7:221, Hamringevägen 36	2023-10-20	2023-579
2023-2745	Kagghamra 2:61	Ansökan om dispens från renhållningsordningen - Uppehåll i avfallshämtning - Kagghamra 2:61, Bergfalkvägen 18	2023-10-20	2023-580

ÄrendeNr	Anläggning/Fastighet	ÄrendeRubrik	BeslutsDatum	DelegationsNr
2023-2471	Kärsdala vård- och omsorgsboende, Solliden 9, Livsmedelsanläggning	Planerad tillsyn - Livsmedel 2023 - Kärsdala vård- och omsorgsboende	2023-10-20	2023-581
2023-1793	Tullinge 16:121	Klagomål miljöskydd - Misstänkt förorenat dagvatten rinner från fastigheten Tullinge 16:121, Solvägen 9 Ulfbergsgården ner på fastigheten Ulfberg 4	2023-10-23	2023-582
2023-1793	Tullinge 16:121	Klagomål miljöskydd - Misstänkt förorenat dagvatten rinner från fastigheten Tullinge 16:121, Solvägen 9 Ulfbergsgården ner på fastigheten Ulfberg 4	2023-10-23	2023-583
2023-2144	Byrsta S: 3, Enskilt avlopp	Planerad tillsyn - Avloppstillsyn 2023 - Byrsta Äng avloppsanläggning	2023-10-23	2023-584
2023-2135	Sturehovs avloppsanläggning, Sturehov 1:2, Miljöfarlig verksamhet	Planerad tillsyn - Avloppstillsyn 2023 - Sturehovs avloppsanläggning	2023-10-23	2023-585
2023-2307	Ensta 1:188	Händelsestyrd tillsyn - Miljöskydd 2023 - Uppföljning med anledning av information om masshantering för utfyllnad av badständer	2023-10-23	2023-586
2023-2735	Johan Nasser \ Frutein UF, Kunskapen 1, Livsmedelsanläggning	Registrering av livsmedelsanläggning - Tidsbegränsad verksamhet - Johan Nasser \ Frutein UF	2023-10-23	2023-587
2023-2354	Eldtomta 5:1	Ansökan om dispens från renhållningsordningen - ansökan om egen kompostering av slam (från bad, disk och tvättvatten) på fastighet Eldtomta 5:1	2023-10-23	2023-588
2023-2605	Andreas Selmö \ Ökakassan UF, Kunskapen 1, Livsmedelsanläggning	Registrering av livsmedelsanläggning - Tidsbegränsad verksamhet - Andreas Selmö \ Ökakassan. UF	2023-10-23	2023-589
2023-942	Testanläggning, Lidatorp 2:2, Livsmedelsanläggning	Planerad tillsyn - Livsmedel 2023 - test	2023-10-23	2023-590
2023-2222	LDV Servicehandel AB \ Pressbyrå {4705815}, Handelsboden 1, Hälsoskyddsverksamhet	Planerad tillsyn - Receptfria läkemedel 2023 - LDV Servicehandel AB \ Pressbyrå {4705815}	2023-10-23	2023-591
2023-168	Celik & Koyuncu AB \ Robbans Pizza, Kidet 2, Livsmedelsanläggning	Planerad tillsyn - Livsmedel 2023 - Celik & Koyuncu AB \ Robbans Pizza	2023-10-24	2023-592

Referens

Emmy Benedicto
emmy.benedicto@botkyrka.se

Mottagare

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Anmälningsärenden 2023-11-13

Förslag till beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har tagit del av anmälningsärendena.

Sammanfattning

Följande ärenden har anmälts för kännedom till miljö- och hälsoskyddsnämnden:

Protokollsutdrag från Kommunfullmäktige 2023 sammanträde den 2023-09-28 - Sammanträdesordning 2024 - kommunfullmäktige.pdf

Protokollsutdrag från Samhällsbyggnadsnämnden 2023 sammanträde 10 oktober 2023 – Lokalbehovsplan 2023-2032
Lokalbehovsplan 2022-2032 samhällsbyggnadsförvaltningen
Lokalbehovsplan 2023-2032

Nacka TR M 1682-23
Svea HR ÖM 10929-21 Slutgiltigt beslut
Nacka TR M 1978-23 Dom 2023-10-18

SBN Kompetensförsörjningsplan 2024-2027

§ 190

Kompetensförsörjningsplan 2024-2027 (SBN/2023:00264)

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden godkänner Kompetensförsörjningsplanen för 2024–2027.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har beslutat att en årlig kompetensförsörjningsplanering ska vara en del av kommunens mål- och budgetprocess.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har upprättat en kompetensförsörjningsplan för perioden 2024–2027. Kompetensförsörjning handlar om hur vi ska hitta rätt medarbetare för uppdraget, att vi som arbetsgivare främjar medarbetarnas utveckling så att deras förmågor ska matcha med kommunens behov och att vi behåller medarbetarna inom verksamheten.

I förvaltningens kompetensförsörjningsplan återfinns beskrivning på vilka utmaningar vi ser inom bland annat rekrytering och kompetensutveckling. Den beskriver även de utmaningar som både förvaltningen och kommunen står inför gällande byggandet av Botkyrka kommuns varumärke.

Gällande lönebildningen gör förvaltningen jämförelser av lönestatistik varje år och vid varje nyrekrytering. Konjunkturen i Stockholms län bidrar till att det uppstår konkurrens om vissa yrkesgrupper. Detta påverkar lönebildningen inom förvaltningen och inom Botkyrka kommun.

Propositionsordning

Ordförande konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är ordförandeförslaget. Nämnden beslutar i enlighet med ordförandeförslaget.

Expedieras till:

**DET HÄR ÄR
BOTKYRKA**

Kompetensförsörjningsplan 2024–2027

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Diarienummer: SBN/2023:00264

Innehåll

Inledning	3
Botkyrkas väg fram - för att möta kompetensutmaningen	3
För att vi ska vara en attraktiv arbetsgivare som erbjuder god välfärd och service till Botkyrkaborna är den politiska målsättningen att vi:.....	3
Omvärldsanalys i relation till förvaltningens verksamhet.....	3
Attrahera och rekrytera	6
Kompetensutveckling, karriär och omställning.....	7
Nyttja tekniken smart.....	8
Arbetsmiljö, hälsa och jämlikhet	9
Lönestruktur inom budgetram	10
Förlängt arbetsliv	10
Sök nya samarbeten.....	10
Chefs- och ledarförsörjning.....	11

Inledning

För att säkerställa kommunens strategiska behov av såväl kompetensutveckling, lönebildning och övriga viktiga insatser i kompetensförsörjningen ska varje nämnd årligen ta fram en kompetensförsörjningsplan. Nämndernas planer analyseras och sammanställs till ett kommunövergripande medskick till mål- och budgetprocessen.

Botkyrkas väg fram - för att möta kompetensutmaningen

För att vi ska vara en attraktiv arbetsgivare som erbjuder god välfärd och service till

Botkyrkaborna **är den politiska målsättningen** att vi:

- Vi ska knyta till oss och behålla kompetent personal.
- Kommunen ska vara en attraktiv arbetsgivare som erbjuder goda villkor och en bra arbetsmiljö.
- Kommunen ska ta tillvara de anställdas engagemang, kompetens och kreativitet och som litar på medarbetarnas förmåga att tillsammans förbättra verksamheterna.
- Det ska finnas goda möjligheter att utvecklas inom den kommunala organisationen.
- Kommunens anställda i allmänhet och cheferna i synnerhet ska spegla befolkningssammansättningen.
- Målet är att alla anställda som önskar det ska erbjudas heltidsanställning, 100 procent tjänstgöringsgrad.

Omvärldsanalys i relation till förvaltningens verksamhet

Samhällsbyggnadsförvaltningen må vara den minsta förvaltningen i kommunen sett till antal medarbetare, men dock så viktig när vi ser till samhällsnyttan. Samhällsbyggandet är en viktig katalysator för Sveriges konjunktur. Stannar samhällsbyggandet upp så riskerar stora grupper inom bl.a. hantverkare, entreprenörer, bygg- och materialproducenter att förlora sina jobb och det blir tyngre att komma igång med byggandet när konjunkturen väl vänder.

I Arbetsförmedlingens Omvärldsrapport 2023¹ fokuserar man på 4 områden; utsikter och utmaningar på arbetsmarknaden, demografisk utveckling, digitalisering och teknikutveckling samt arbetsmarknadspolitik.

Trots att konjunkturen förväntas försvagas ytterligare framöver och leda till en ökad arbetslöshet, bedöms en motkraft utvecklas i att många arbetsgivare fortfarande har svårt att hitta arbetskraft med önskade kompetenser. Det betyder att färre kommer att kunna ta de jobb som arbetsmarknaden efterfrågar och det i sin tur kan bromsa en del av de nyanställningar som behöver göras. Detta kan komma att leda till att den offentliga sektorn behöver rekrytera inom andra personalkategorier än man tidigare gjort samt också behöver sänka sina krav vid rekrytering.

Fram till år 2032 fortsätter den demografiska utvecklingen mot en ökad andel äldre i befolkningen.

---

¹ Arbetsförmedlingens Omvärldsrapport 2023 <https://arbetsformedlingen.se/statistik/analyser-och-prognoser/analys-och-utvardering/omvarldsrapport-2023>

Arbetsförmedlingen bedömer att digitaliseringen och teknikutvecklingen förändrar kompetensbehoven på arbetsmarknaden. Nya arbetssätt inom ett stort antal yrkesroller kommer att krävas i och med automatisering och artificiell intelligens (AI). Mycket av teknikutvecklingen sker inom AI-området. AI spås framöver kunna påverka allt fler yrken, där högutbildade i större utsträckning än tidigare tros kunna beröras av utvecklingen. De ser en tydlig trend att behovet av att avancerad teknisk kompetens ökar och parallellt ökar efterfrågan på sociala kompetenser, det senare utifrån att arbetsuppgifter som kräver social och kommunikativ kompetens är svårare att automatisera bort men att nya arbetssätt kommer att kräva en högre anpassningsförmåga, vilja till utveckling och förändring i arbetslivet.

Även en ny EU-förordning förutspås få stor påverkan på användningen av AI, vilket blir det första enhetliga regelverket inom EU.

I ett regeringsuppdrag har Arbetsförmedlingen, Bolagsverket, Myndigheten för digital förvaltning (Digg) och Skatteverket haft i uppdrag att främja användningen av AI inom offentlig förvaltning.

I slutrapporten från år 2023 har det kommit fram att det kan finnas stora vinster med AI. Men att det krävs åtgärder för att det ska kunna ske på ett bra sätt. Man tar upp att det krävs en gemensam digital infrastruktur för utvecklingen av AI inom offentlig sektor där det betonas att den samma aktivt behöver förbereda sig på den nya EU-förordningen och för detta krävs samordning men även styrning. Man poängterar även att det finns stora behov inom AI, framför allt juridisk och det behövs en förståelse för verksamheten.

Arbetsförmedlingens omvärldsrapport tar även upp det ökade distansarbetet utifrån ett it-säkerhetsperspektiv. Säkerhetsfrågorna får ytterligare tyngd till följd av det försämrade säkerhetspolitiska läget. Detta ökar behovet att medarbetare måste ha en god medvetenhet och grundläggande kompetens inom it-säkerhet och informationssäkerhet.

I Omvärldsanalys Botkyrka kommun² ser man att den ekonomiska situationen kommer att vara ansträngande för kommunen, dess näringsliv och dess invånare under första delen av perioden 2023–2027.

”Gällande Samhällsbyggnad ser man i huvudsak följande trender:

- *Risk för inbromsning av bostadsbyggandet*
- *Renoveringsbehov i miljonprogramsområden*
- *Kostnadsökningen förväntas bli högre för boende i småhus än hyresrätter närmsta åren*

Bostadsbyggande är konjunkturkänsligt och högre energipriser, räntor och inköpspriser har lett till fallande fastighetsvärderingar och högre kostnader för bostadsbolagen. Som en konsekvens förväntas bostadsbyggandet att bromsa in kraftigt. Under 2023 färdigställs redan påbörjade byggnationer men påbörjade lägenheter faller kraftigt under både 2023 och 2024. När konjunkturen förhoppningsvis vänder vid 2025 borde dock bostadsbyggandet återhämta

---

² Omvärldsanalys Botkyrka kommun

sig. I Botkyrka råder det ett underskott på bostäder i hela kommunen, vilket förväntas bestå till åtminstone 2025.”

Detta måste förvaltningen ta hänsyn till och ha en god förmåga att vara flexibel i sin organisation.

Enligt SCB:s rapport över tillgång och efterfrågan på arbetskraft inom olika utbildningsgrupper så bedöms behovet av arbetskraft öka kraftigt inom offentlig tjänstesektor fram till år 2035. Det beror på en allt större befolkning samt en betydande ökning av antalet barn, ungdomar och äldre.

Utbildningsgrupp	Förvärvsarbetande		Tillgång	Efterfrågan	Tillgång
	2010	2018	2018	2035	2035
Högskoleingenjörsutbildning, samtliga inriktningar	52 100	74 220	75 990	94 300	97 000
Arkitektutbildning	4 980	6 020	6 210	7 300	7 600
Civilingenjörsutbildning, samtliga inriktningar	102 320	131 400	133 380	181 000	178 300
Civilingenjörsutbildning; väg- och vattenbyggnad, bygg-teknik, lantmäteri	15 480	20 160	20 380	27 100	27 400
Civilingenjörsutbildning; maskin-, fordons- och farkost-teknik	23 540	27 920	28 160	35 000	34 400
Civilingenjörsutbildning; teknisk fysik, elektro- och data-teknik	34 920	41 750	42 170	62 400	52 800
Civilingenjörsutbildning; kemi-, bio-, material- och geo-teknik	13 520	16 100	16 320	19 200	17 200
Samhällsvetenskaplig- och förvaltningsutbildning	33 630	37 350	38 330	44 500	51 800

3

Samhällsbyggnadsförvaltningen ser ett fortsatt behov av löpande rekryteringar inom flera verksamhetsområden. Politiska beslut, både lokala och nationella, kommer att påverka vilken typ av medarbetare vi kommer att behöva rekrytera.

³ SCB, Trender och Prognoser 2020 Befolkning, utbildning, arbetsmarknad – med sikte på år 2035

<https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/utbildning-och-forskning/analyser-och-prognoser-om-utbildning-och-arbetsmarknad/trender-och-prognoser-om-utbildning-och-arbetsmarknad/pong/publikationer/trender-och-prognoser-2020/>

Attrahera och rekrytera

För att Samhällsbyggnadsförvaltningen skall kunna vara en attraktiv arbetsgivare behöver vi jobba med att både behålla våra medarbetare och chefer och vara duktiga på att introducera nya. Om vi lyckas skapa en arbetsplats där det finns en god arbetsmiljö som främjar samarbeten, utveckling och trivsel ser vi det som goda förutsättningar att även locka till oss rätt kompetens. Vi vet genom samtal och intervjuer med sökande till våra tjänster, att Botkyrka kommun är en tilltalande arbetsgivare. De medarbetare som redan arbetar hos oss är viktiga ambassadörer för vår verksamhet. Att de talar väl om oss och att de trivs på sin arbetsplats är väldigt viktigt för vårt varumärke.

Gällande arbetsgivarvarumärke behöver vi fokusera på frågor som:

- Vad kan vi erbjuda som gör att man vill jobba i Botkyrka och inte i en närliggande kommun?
- Vilka utvecklingsvägar finns det inom Botkyrka?
- Har vi en modern och digital arbetsplats?
- Vilket mandat har medarbetarna?
- Vilka personalförmåner finns?
- Vilka förmåner kan bli aktuella i framtiden?

Då en stor efterfrågan råder på flera av samhällsbyggnadsförvaltningens yrkesgrupper och kompetenser, både hos andra kommuner och bland privata aktörer, så är det ibland svårt att rekrytera den kompetens som förvaltningen behöver.

Som under tidigare år är vissa yrken inom förvaltningen mer svårrekryterade än andra, tex mark-och exploateringsingenjörer, miljöinspektörer och byggprojektledare. Men även andra befattningar som är mer nischade och med stor spetskompetens, har vi problem med att attrahera. Genom att vara en kommun i en storstadsregion kan det vara svårt att behålla medarbetare eftersom det finns stora möjligheter att flytta vidare till mer attraktiva arbetsgivare inom regionen. Detta i sin tur pressar upp löner och kan leda till en högre personalomsättning.

För att nå ut till fler möjliga kandidater till förvaltningens lediga tjänster behöver förvaltningen arbeta bredare med rekryteringen än med bara traditionell platsannonsering.

Förvaltningen använder sig av kommunens centrala rekryteringsgrupp. Gruppen startade under hösten 2019, för att nu vara en permanent resurs. Utfallet har varit bra under de åren som gått och gruppen har förbättrat rutinerna och kvalitetssäkrat rekryteringarna för förvaltningen. De rekryterande enheterna har blivit mer involverade, och på så sätt har delaktigheten ökat gällande framtagande av profiler och annonser.

I ett samarbete med kommunikatör och rekryteringscenter har en satsning gjorts under 2023 på att förändra och förbättra våra rekryteringsannonser. Innehåll och text har förbättrats och vi har skapat filmer och bilder för att kunna marknadsföra oss bättre på sociala medier.

Ett område som kommunen och förvaltningen behöver utveckla är den fysiska arbetsmiljön. Arbetet med att ha tillgång till ändamålsriktiga lokaler och modern utrustning måste fortsätta och anpassas efter de krav och behov som kommer att ställas på oss som arbetsgivare. Speciellt nu när den digitala utvecklingen har kommit så pass långt fram samt att kravet från medarbetare att kunna arbeta mer flexibelt har ökat.

Vikten av att förvaltningen har en väl utarbetad rutin för att säkerställa att introduktionen blir så bra som möjligt är en viktig aktivitet för att kunna ge så bra förutsättningar som möjligt för våra nyanställda. I förlängningen kan introduktionen ge uppslag på kommande kompetensutvecklingsinsatser samt ligga som grund för det fortsatta utvecklingsarbetet.

Under hösten kommer vi att genomföra en förvaltningsintroduktion för alla nyanställda som en del i att förstärka den positiva känslan av att vara ny på vår förvaltning. Den syftar till att skapa en vi-känsla och förstå sin del i en helhet som för oss är samhällsbyggnadsprocessen.

Vi fortsätter även att förbättra våra interna introduktionsplaner och har utarbetat ett startpaket för att även tekniken med tillhörande system ska fungera från första stund.

Att utöka möjligheterna till att förvaltningen blir en plats för studenter att genomföra sin praktik eller examensarbeten på, hoppas vi kan ge en ökad attraktionskraft. Kontakter finns med Xenter gällande yrkespraktik och kommunen har inlett ett samarbete med Södertörns högskola. På sikt hoppas vi att detta kommer att bli ett naturligt första steg för en del av de studenter som genomför sin utbildning på t ex Södertörns högskola.

Kompetensutveckling, karriär och omställning

De kommande generationernas arbetstagare bedöms vara mer rörliga än tidigare, vilket ytterligare påvisar vikten av att ha en stor attraktionskraft som arbetsgivare. Då kommer kravet att öka gällande att skapa en bra introduktion med bra rutiner så att nya medarbetare lätt kan komma in i sitt arbete. Till detta tillkommer behovet och möjligheten att arbeta mer på distans och mer flexibelt. Att ta fram nya rutiner och metoder som både fungerar för medarbetaren och för arbetsgivaren kommer att vara en förutsättning för att kunna vara en attraktiv arbetsgivare. För att detta ska bli en framgång krävs det även att de lokaler som förvaltningen förfogar över passar för ett mer modernt, flexibelt arbetssätt. Där lokaler och teknik ger förutsättningar och möjligheter och inte är begränsande och försvårande.

Inom de kommande åren ser vi en stor utmaning i att vi behöver förändra det arbetssätt vi har idag, till ett mer modernt, digitalt sätt. De rutiner och system som vi idag arbetar efter kommer att förändras för att göras mer tillgängliga och transparenta för bland annat våra medborgare och för kommunens företag. För många medarbetare kommer detta innebära en stor förändring och för några av dessa kommer det vara en stor utmaning att ta sig an denna förändring.

Under de kommande åren kommer vi att genomföra en stor mängd utbildningar som kommer att leda till en mer digital arbetsprocess inom samhällsbyggnadsområdet. Detta ställer i sin tur höga krav på oss som arbetsgivare, att kunna motivera och stötta befintlig personal på denna resa men även att vi rekryterar medarbetare som är beredda på denna förflyttning gällande arbetsmetoder och arbetssätt. Det kommer till stor del att handla om att visa på vilka fördelar som finns med den nya digitala tekniken och på vilket sätt det kommer att underlätta vårt arbete.

Ett initiativ som är påbörjat och som kommer att intensifieras under hösten är ett uppdrag givet till en HR-konsult där syfte och mål är att genom b.l.a en kompetenskartläggning, säkerställa att alla medarbetare har rätt kompetens för sina arbetsuppgifter idag och i framtiden. Konsulten kommer att stödja cheferna kring utarbetandet av en kompetensplan där vi kommer att ta fram kritiska kompetenser för framtiden och få en översiktsbild av behoven kopplat till vision, verksamhetsplan, omvärld samt demografi.

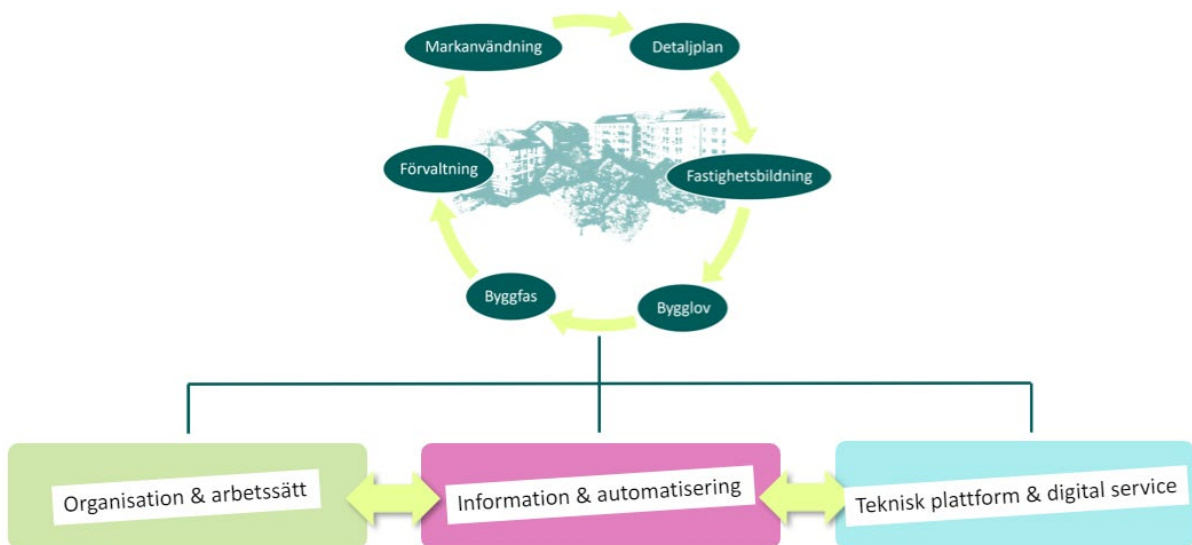
Förvaltningen kommer att göra ytterligare en satsning för att kompetenslyft inom förändringsledning för att driva digital transformation.

En stor utmaning är att säkerställa att vi har resurser, både gällande tid och ekonomi, att genomföra denna digitala förflyttning. Det kommer ställas krav på att vi inom vår befintliga budget har de ekonomiska förutsättningarna. Förvaltningen kommer att behöva säkra ekonomiska resurser för framtiden både för inköp, implementering och förvaltning av dessa nya digitala system och kunskaper.

Nyttja tekniken smart

Samhällsbyggnadsförvaltningen vill kunna dra nytta av de möjligheter och fördelar digitaliseringsutvecklingen erbjuder både genom att nyttja teknologiska framsteg och genom att skapa mer strömlinjeformade arbetsätt. På så sätt kan vi erbjuda kommunens medborgare högre kvalitet och större utbud av moderna digitala tjänster, och framför allt, bättre valuta för skattepengarna med en effektivare samhällsbyggnadsprocess.

Mål: Obruten digital samhällsbyggnadsprocess 2025

Vi arbetar för en obruten digital samhällsbyggnadsprocess till 2025 och för att nå dit har vi skapat ett program som vi kallar en obruten digital samhällsbyggnadsprocess (ODS). Information och data ska kunna flöda genom hela systemet och i våra processer, från markanvisning till förvaltningsstadiet.

Vi har satt som mål att alla jobbar digitalt och har den kunskap som krävs för att göra det. För att nå dit behövs ett transparent och modigt ledarskap som skapar förutsättningar för digitala arbetsätt. Vi arbetar mot att organisationen vill och har förmågan att jobba digitalt.

Det måste finnas ett genuint engagemang och deltagande från alla medarbetare i utveckling av verksamheten. Det finns resurser och kompetens för utveckling och förvaltning av processer, information och teknisk plattform.

Våra effektmål beskriver nyttan med vårt program om en obruten digital samhällsbyggnadsprocess.

- Samhällsbyggnadsförvaltningen tjänster ger medborgare, allmänhet, företag och andra verksamheter möjlighet att enkelt och säkert ta del av kvalitetssäkrad information och data. Tjänsterna gör det också möjligt att enkelt lämna information och uppgifter.
- Samhällsbyggnadsförvaltningen är väl rustad för att hantera kriser med tillgång till kvalitetssäkrad information. Genom god ordning och reda samt säker hantering av data kan informationssäkerhetsincidenter förebyggas.
- Medarbetare får mer tid till kvalitativt arbete och kan ge bättre service till medborgare, allmänhet och företag genom effektivare arbetssätt.
- Samhällsbyggnadsförvaltningen skapar förutsättningar för ett ökat byggande och fler företagsetableringar.
- Medborgare, i olika åldrar och med olika bakgrund, engagerar sig i samhällsplaneringen. Genom målgruppsanpassad kommunikation skapar samhällsbyggnadsförvaltningen förutsättningar för att enkelt förstå, och tycka till om förslag på stadsutveckling.
- Samhällsbyggnadsförvaltningen är redo för kommande lagar och regler och uppfyller nya lagkrav inom digitalisering.

Arbetsmiljö, hälsa och jämlikhet

I början av 2024 kommer vi ha flyttat från kommunhuset till tillfälliga lokaler. Ersättningslokalernas utformning kommer att presenteras närmare under höst 2023 (ritningar m.m). Förvaltningen kommer ha hemvister och inom ramen för dem kommer vi att i viss mån kunna påverka hur vi vill använda våra ytor.

Flytten blir även en start på en förflyttning i arbetssätt. Lokalerna kommer, utifrån sina förutsättningar, att anpassas med olika arbetszoner utformade för olika typer av arbetsuppgifter – från fokuserat och avskilt arbete till teamwork och möten. Distansarbetet kommer att fortsätta efter verksamhetens förutsättningar.

Att fortsätta arbetet med att behålla den höga frisknärvaron är viktigt. Speciellt när vi vet att fler medarbetare kommer att arbeta mer hemifrån och det finns en svårighet för arbetsgivaren att säkerställa arbetsmiljön och hur arbetet utförs. De nya riktlinjerna från centralt håll ger en fingervisning om hur distansarbetet kan genomföras.

Det finns dock fortfarande oklarheter hur vi ska arbeta för att kunna säkerställa en god arbetsmiljö vid distansarbete. Speciellt som flexibiliteten i var man arbetar kommer med största sannolikhet vara en förutsättning vid rekrytering.

Förvaltningen har tagit fram egna riktlinjer gällande vilka möten som kräver fysisk närvaro och vilka som med fördel kan genomföras på distans. Detta för att få en balans mellan flexibilitet och chefens behov av översikt. Men även för att få möjlighet att lära känna sin organisation och sina kollegor och på så sätt skapa en smidig, tillitsfull och mer lättarbetad organisation.

Lönestruktur inom budgetram

Betydelsen av att förmedla kommunens lönekriterier och löneprocess är viktig då det i de senaste medarbetarenkäterna visade på att medarbetarnas förståelse för hur man påverkar sin löneutveckling, var låg. Informationsinsatser och utbildning, både hos medarbetare och chefer, kommer att behöva fortsätta för att öka kunskapen i ämnet och hur löneprocessen inom kommunen fungerar. Samarbeta med berörda fackliga parter finns och kommer att fortsätta då vi har en gemensam bild att vi behöver fortsätta informera och utbilda i ämnet.

Det är fortsatt så att lönebildningen för många av förvaltningens yrkesgrupper påverkas i hög grad av löneläget hos privata arbetsgivare och inte bara av andra kommuner. Förvaltningen är inte och har ingen ambition att vara löneledande men vi kan konstatera att för flera befattningar så ligger vi i det högre spannet jämfört med andra kommuner. En jämförelse av lönestatistik genomförs varje år och vid varje nyrekrytering. Bevakningen av lönestatistik hos både privata och kommunala aktörer är viktig då den visar på tendenserna i lönesättning samt vilka förutsättningarna är för att kunna behålla eller rekrytera personal.

Det är främst inom de yrkesområden där vi konkurrerar med privata aktörer som vi märker av att vår lönebudget inte räcker till i samband med rekrytering. Detta leder även till att löneskillnaderna mellan chef och medarbetare suddas ut i och med att vissa ingångslöner blir väldigt höga. Ett resultat av detta kan bli att vi behöver inom en snar framtid se över lönesättningen på våra chefer inom förvaltningen för att vi inte ska hamna på skevt inom just den yrkeskategorin.

Förlängt arbetsliv

I takt med att medellivslängden ökar och de ekonomiska förutsättningarna inom pensionssystemet förändras, så kommer pensionsåldern att höjas och arbetslivet därmed förlängas. Detta kommer att i större utsträckning kräva att vi kan anpassa våra arbetsuppgifter för att fungera för våra medarbetare under hela deras arbetsliv. Det kommer även att ställas krav på att vi på ett effektivt sätt kan kombinera de olika graderna av erfarenhet hos våra medarbetare. Då kan vi få till en bra inlärning hos de nyanställda samtidigt som vi kan ta tillvara den kunskap, erfarenhet och rutin som våra lite äldre medarbetare besitter.

När vi nu står inför en del förändringar gällande arbetssätt och metoder kommer vi att till en viss del behöva anpassa vår utvecklingsresa. Detta för att ta hänsyn till att vi både har en generation medarbetare som under hela sitt arbetsliv arbetat med digitala verktyg, samtidigt som vi har en grupp som inte har det. Detta är en frågeställning som vi tar med oss när vi utformar utbildningsinsatser. Det kan handla om att det både finns digitala och fysiska tillfällen vid utbildningen och att det finns både digitalt och analogt utbildningsmaterial.

Sök nya samarbeten

Förvaltningen har idag samarbeten inom vissa områden/branscher. Att tillsammans med andra, till exempel andra kommuner, gemensamt utveckla delar av verksamheten kommer att vara en nödvändighet. Samarbeten kring gemensamma frågor sparar resurser och effektiviserar arbetsgången. Kommunen har startat en sådan samverkan tillsammans med Södertörns

Högskola där ambitionen är att studenter kan använda kommunen som en del av deras utbildning. De närmsta åren kommer vi troligtvis behöva se fler sådana exempel där vi tillsammans med till exempel högskolor har ett utbyte gällande praktikplatser, examensarbeten och rekryteringar med mera. Förvaltningens arbete med Obruten digital samhällsbyggnadsprocess har renderat i stor uppmärksamhet hos andra kommuner och inom den rikspolitiska sfären. Studiebesök, både hos oss på plats i Botkyrka eller att vi besöker andra kommuner har genomförts det senaste året. Sådana aktiviteter är ett ypperligt tillfälle för oss att visa upp vår organisation och arbetssätt och samtidigt stärka vårt varumärke utåt.

Chefs- och ledarförsörjning

Att göra chefsuppdraget mer attraktivt och genomförbart är en stor utmaning för både förvaltningen och Botkyrka kommun. Inte minst med tanke på de ändrade ekonomiska förutsättningarna för förvaltningen som infallit de senaste åren och att vi troligtvis står inför flera nya effektiviseringar de närmsta åren på grund av det mer ansträngda ekonomiska läget.

Att ha en väl avvägd arbetssituation kommer även att vara till en fördel när vi behöver rekrytera nya chefer och ledare till förvaltningen. Det tillsammans med att vi erbjuder våra ledare och chefer det stöd som de behöver samt de utbildningar som kan komma att behövas.

För att vår förvaltning ska kunna behålla sina chefer har vi tittat på hur deras arbetssituation ser ut och hur vi kan frigöra tid för ett mer strategiskt arbete, vilket vi tror är en framgångsfaktor. En av aktiviteterna har varit att stötta enheterna med biträdande chefer och teamledare för att avlasta inom olika områden. Vi har haft ett bra utfall vid rekryteringar av interna kandidater vilket också har möjliggjort tydliga karriärvägar för de medarbetare som vill utvecklas som ledare.

En annan aktivitet är en kompetenshöjande satsning på cheferna i ledningsgruppen och dess ledarutveckling som är planerad i höst. Parallellt med den genomför vi en utvecklingsinsats för våra biträdande chefer, processledare och verksamhetsutvecklare under hösten. Syftet och målet med denna satsning är att stärka deras mognad i att leda i förändring mot en ökad digitalisering av arbetssätt och processer. En nyckelfaktor blir att utveckla och höja kompetensen inom förändringsledning bland våra chefer och ledare för att driva den digitala transformationen. Det behövs ett enhetligt och förändringsinriktat ledarskap för att få med alla medarbetare i förändringen och minska osäkerheter kring framtida arbetssätt i vårt digitala samhälle. Förvaltningen behöver utveckla en gemensam och enhetlig kultur som främjar flexibilitet, nyfikenhet och medarbetarengagemang.

Kommunens egna utbildningar för både befintliga chefer/ledare och de som har ambitionen att bli ledare kommer att spela en viktig roll. Dels för att behålla vår befintliga personal, dels visa på de möjligheter som finns internt. Dialogen mellan medarbetare och chef på resultat och utvecklingssamtalen är en viktig del i hur vi som arbetsgivare kan skapa oss en uppfattning kring vilka förväntningar och förhoppningar som våra medarbetare har på oss som arbetsgivare. Detta för att vi ska kunna ge oss själva och våra medarbetare de bästa möjligheterna till ett fruktbart samarbete.

Kommunens interna ledarskapsutbildning finns för att klä på de egna cheferna mer kunskap i att leda och utveckla sina medarbetare och verksamhet. Även utbildningen för framtida chefer inom kommunen kommer på sikt förbättra möjligheterna att kunna göra karriär internt samt att vi minskar behovet av externa rekryteringar. En viktig aspekt är att utbildningen för framtida chefer ger en fingervisning om att det finns möjligheter för medarbetarna på de små förvaltningarna att göra karriär. Nästa utmaning behöver då inte vara inom den egna förvaltningen, utan den kan vara i en annan del av kommunen.

Samhällsbyggnadsnämnd

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Kod: 2.3.2.2

Tina Gustafson

Dnr: SBN/2023:00264

Kompetensförsörjningsplan 2024–2027

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden godkänner Kompetensförsörjningsplanen för 2024–2027.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen har beslutat att en årlig kompetensförsörjningsplanering ska vara en del av kommunens mål- och budgetprocess.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har upprättat en kompetensförsörjningsplan för perioden 2024–2027. Kompetensförsörjning handlar om hur vi ska hitta rätt medarbetare för uppdraget, att vi som arbetsgivare främjar medarbetarnas utveckling så att deras förmågor ska matcha med kommunens behov och att vi behåller medarbetarna inom verksamheten.

I förvaltningens kompetensförsörjningsplan återfinns beskrivning på vilka utmaningar vi ser inom bland annat rekrytering och kompetensutveckling. Den beskriver även de utmaningar som både förvaltningen och kommunen står inför gällande byggandet av Botkyrka kommuns varumärke.

Gällande lönebildningen gör förvaltningen jämförelser av lönestatistik varje år och vid varje nyrekrytering. Konjunkturen i Stockholms län bidrar till att det uppstår konkurrens om vissa yrkesgrupper. Detta påverkar lönebildningen inom förvaltningen och inom Botkyrka kommun.

Ärendet

Kompetensförsörjningsplanen tas fram för att säkerställa kommunens strategiska behov av såväl kompetensutveckling, lönebildning och övriga viktiga insatser i kompetensförsörjningen ska varje nämnd årligen ta fram en kompetensförsörjningsplan. Nämndernas planer analyseras och

sammanställs till ett kommunövergripande medskick till mål- och budgetprocessen.

För att vi ska vara en attraktiv arbetsgivare som erbjuder god välfärd och service till Botkyrkaborna **är den politiska målsättningen** att vi:

- Vi ska knyta till oss och behålla kompetent personal.
- Kommunen ska vara en attraktiv arbetsgivare som erbjuder goda villkor och en bra arbetsmiljö
- Kommunen ska ta tillvara de anställdas engagemang, kompetens och kreativitet och som litar på medarbetarnas förmåga att tillsammans förbättra verksamheterna.
- Det ska finnas goda möjligheter att utvecklas inom den kommunala organisationen.
- Kommunens anställda i allmänhet och cheferna i synnerhet ska spegla befolkningssammansättningen.
- Målet är att alla anställda som önskar det ska erbjudas heltidsanställning, 100 procent tjänstgöringsgrad.

I planen har vi gjort en omvärldsanalys i relation till förvaltningens verksamhet och den beskriver förvaltningens nuläge och åtgärder för att attrahera, rekrytera, utveckla och behålla rätt kompetens den kommande fyraårsperioden. Den beskriver även hur förvaltningen jobbar för att lyckas med chefs- och ledarförsörjningen.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet föranleder inga ekonomiska konsekvenser.

Underlag för beslut

- Kompetensförsörjningsplan 2024–2027
- Tjänsteutlåtande kompetensförsörjningsplan 2024–2027

Fastställd av

Samhällsbyggnadsdirektör, Carina Molin

HR specialist, Tina Gustafson

Skickas till

Kommunledningsförvaltningen

§ 215

Lokalbehovsplan 2023-2032 (SBN/2023:00443)

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden godkänner den framtagna lokalbehovsplanen för 2023-2032.

Sammanfattning

I Samhällsbyggnadsförvaltningens lokalbehovsplan beskriver vi ett behov av lokaler som ska kunna möta den utveckling som förvaltningen står inför. Vi som förvaltning måste kunna erbjuda en attraktiv och väl fungerande arbetsplats till våra befintliga medarbetare men även för att kunna locka till oss nya medarbetare i ett läge då vi har ett flertal bristyrken där vi konkurrerar med både den privata marknaden likväl som den kommunala. Förvaltningen är i ett stadie där vi undersöker det framtida behovet. Nya förutsättningar ger nya krav på våra lokaler. Vi har en tydlig riktlinje, tillgodose att förvaltningen tillhandahåller en arbetsmiljö som skapar goda förutsättningar för ett flexibelt, verksamhetsanpassat arbetssätt och som ger goda förutsättningar till samordning, trivsel och ett gott samarbete. Detta är i enlighet med Botkyrkas nya arbetssätt.

Propositionsordning

Ordförande konstaterar att det finns ett förslag till beslut, och det är ordförandeförslaget. Nämnden beslutar i enlighet med ordförandeförslaget.

Expedieras till:

**DET HÄR ÄR
BOTKYRKA**

**BOTKYRKA
KOMMUN**

Lokalbehovsplan 2023–2032

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Dnr: SBN/2023:00443-1

Innehållsförteckning

1. Sammanfattning
2. Inledning
3. Planförutsättningar
4. Lokalinnehav i nuläget 2023
5. Lokalbehov under planperioden 2024-2027
6. Lokalbehov under planperioden 2028-2032

Sammanfattning

I Samhällsbyggnadsförvaltningens lokalbehovsplan beskriver vi ett behov av lokaler som ska kunna möta den utveckling som förvaltningen står inför. Vi som förvaltning måste kunna erbjuda en attraktiv och väl fungerande arbetsplats till våra nuvarande medarbetare och attrahera nya medarbetare, särskilt eftersom vi konkurrerar med både den privata marknaden och den kommunala sektorn i flera bristyrken. Förvaltningen är i ett stadie där vi undersöker det framtida behovet. Nya förutsättningar ger nya krav på våra lokaler. Vi har en tydlig riktlinje, tillgodose att förvaltningen tillhandahåller en arbetsmiljö som skapar goda förutsättningar för ett flexibelt, verksamhetsanpassat arbetssätt och som ger goda förutsättningar till samordning, trivsel och ett gott samarbete. Detta är i enlighet med Botkyrkas nya arbetssätt.

Inledning

Förvaltningens lokalbehovsplan utgör underlag till lokalförsörjningsplanen som Teknik- och fastighetsförvaltningen tar fram. Lokalförsörjningsplanen är ett verktyg för kommunen i planering av det långsiktiga behovet av verksamhetslokaler och boenden. Den är en del av lokalförsörjningsprocessen och ett viktigt led i arbetet att uppnå ett effektivt lokalutnyttjande och ger input till investeringsplanen.

Samhällsbyggnadsförvaltningen förvaltar och utvecklar både stad och landsbygd inom kommunen. Vi har det samlade ansvaret för att planera och skapa de fysiska, juridiska och affärsmässiga förutsättningarna för en trygg och god livsmiljö i Botkyrka. Då regeringen har gett Boverket i uppdrag att arbeta med utveckling av en digitalt anpassad plan- och bygglag med syftet att Sverige ska bli bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter

RAPPORT

Samhällsbyggnadsnämnden

Dnr: SBN/2023:00443-1

har förvaltningen skapat ett program med en tillhörande organisation för att kunna arbeta strategiskt och operativt med detta utvecklingsarbete.

Pandemin har medfört ett nytt sätt att se på hur vi ska arbeta framåt, där de tekniska lösningarna blir avgörande för att kunna arbeta effektivt men även på oss som arbetsgivare för att kunna ge våra medarbetare en modern och attraktiv arbetsplats och god arbetsmiljö. Vi står inför en hård konkurrens både med andra kommuner och med den privata sektorn där vi måste hitta sätt att locka till oss nya medarbetare men också att kunna behålla de medarbetare som vi har och där har arbetsmiljön en avgörande roll.

Vi vill skapa en arbetsplats som möjliggör ett närmare samarbete inom de processer där vi har ett starkt behov av att samordning.

Inom ramen för projektet Nytt kommunhus ser vi att våra krav på rätt förutsättningar kan omhändertas.

Planeringsförutsättningar

Till grund för Samhällsbyggnadsförvaltningens bedömning och analyser av lokalbehov ligger:

- Samhällsbyggnadsförvaltningens uppdrag
- Lokalernas kapacitet samt tekniska nivå och status
- Nämndernas strategi, viljeinriktning och mål
- Ökat distansarbete och lärdomar med anledning av ökat distansarbete
- Förändrings- och utvecklingsarbete bl.a. programmet för en obruten digital samhällsbyggnadsprocess

Verksamheten i Botkyrkas kommunhus kommer flytta till tillfälliga lokaler under slutet av 2023 då lokalerna planeras att renoveras och åter tas i bruk som kommunhus om några år. Hela byggnaden kommer att tömmas för renoveringen och rivningsarbeten beräknas påbörjas under slutet av 2024. I samband med denna förändring finns ett beslut om att införa ett mer aktivitetsbaserat arbetssätt som är översatt till Botkyrkas arbetssätt.

Utifrån Samhällsbyggnadsförvaltningens behov i samband med att börja arbeta utifrån ett nytt arbetssätt uppstår frågan om hur en arbetsplats ska utformas. Vårt utvecklingsarbete med en obruten digital samhällsbyggnadsprocess kommer att kräva ett nytt sätt att se på

RAPPORT

Samhällsbyggnadsnämnden

Dnr: SBN/2023:00443-1

samarbeten, samordning och nya arbetssätt som även kräver ny teknik och säkerhet.

Det handlar om att formulera behov, kartlägga ett nuläge men även ett nyläge med nya förutsättningar. Det blir viktigt att som arbetsgivare ge en högre grad av flexibilitet när det gäller arbetssätt och arbetsmiljö. Och kunna tillgodose våra medarbetares nya och förändrade krav på sin arbetsplats. Vi som arbetsgivare bör kunna se möjligheten att växla mellan distansarbete och kontor och även kunna ha möjlighet till flexibla arbetstider för att kunna få ihop arbetsliv med ett rikt fritidsliv. Trygghet och social samvaro är viktiga delar att ta hänsyn till. Även vår förmåga att skapa kreativa miljöer på kontoret som skapar goda förutsättningar för att få ihop grupper, innovation och vår verksamhets fortsatta utveckling.

Lokalinnehav i nuläget 2023

Verksamhet	Namn	Adress/fastighetsförteckning	Kvm
Samhällsbyggnadsförvaltningen		Munkhättevägen 45	

Samhällsbyggnadsförvaltningen är sammanlagt ca 140 personer och har all verksamhet i kommunhuset.

Då vi står inför en flytt till tillfälliga lokaler ser vi att våra behov omhändertas inom ramen för flyttprojektet.

Lokalbehov planperioden 2024-2027

Vi kommer att behöva mer flexibla lösningar på både kontorsplatser och typen av mötesrum. Då många av våra medarbetare jobbar i projekt med både interna och externa aktörer behöver vi mötesrum som passar för ändamålet. Den tekniska utrustningen ska också anpassas efter att vi kommer att jobba mer digitalt och på distans.

Hemvisten för enheterna placerade på ett sätt som möjliggör samarbeten, dessa utrymmen utgår mer från samhällsbyggnadsprocessen och de projekt vi jobbar i än de traditionella enheterna.

Även här ser vi att våra behov kommer att tillvaratas. Efter en tid i de nya lokalerna kommer efter utvärderingar göras och dialog med flyttprojektet kommer att föras för anpassningar och förändringar som kan ha uppstått.

Lokalbehov perioden 2028–2032

I april 2023 tog kommunfullmäktige beslut om att inleda projektering av nuvarande kommunhusets renovering. Projekteringen av kommunhuset ska vara klar under 2024. Därefter fattar kommunfullmäktige beslut kring revidering, budget och om att påbörja genomförande av renovering.

I lokalprogrammet står följande: ”Det ombyggda kommunhuset ska tillgodose medarbetarnas behov nu och i framtiden. Det kräver flexibla lösningar som är hållbara över tid, inte bara ekonomiskt och ekologiskt utan även arbetsmiljömässigt och tekniskt enligt Botkyrka kommuns projekteringsanvisningar.

Kommunen har bestämt sig för att arbeta utifrån ett flexibelt arbetssätt för att möta dessa behov. Det innebär att den fysiska och digitala arbetsmiljön organiseras på ett sätt som ger medarbetarna möjlighet att utföra sina arbetsuppgifter i den miljö som stödjer deras aktiviteter på bästa sätt.”

Samhällsbyggnadsförvaltningen ser att våra framtida behov bör kunna tillgodose inom ramen för det framtida lokalprogrammet.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2023-10-16
meddelad i
Nacka

Mål nr M 1682-23

BOTKYRKA KOMMUN
Medborgarcenter

2023-10-16

Fittja medborgarkontor

PARTER

Klagande
Hummeltorp Sverige AB,
Hummeltorpsvägen 1
147 91 Grödinge

Ombud: Advokat Elisabeth Werner
Advokatfirman Delphi i Malmö AB
Nordenskiöldsgatan 11A
211 19 Malmö

Motpart
Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Botkyrka kommun
147 85 Tumba

BOTKYRKA KOMMUN
SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGEN

2023-10-16

Dnr: .....

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Stockholms läns beslut 2023-01-26 i ärende nr 505-39474-2022, se bilaga 1

SAKEN

Förbud mot att släppa ut PFAS- förorenat yt- och lakvatten från fastigheten Hummeltorp 1:4 i Botkyrka kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 831439

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 69 131 07 Nacka	Sicklastråket 1	08-561 656 40 E-post: mmd.nacka.avdelning4@dom.se www.nackatingsratt.domstol.se		måndag – fredag 08:00–16:30

BAKGRUND

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Botkyrka kommun (nämnden) beslutade den 1 juli 2022 att förbjuda Hummeltorp Sverige AB (Hummeltorp) att från och med den 31 mars 2023 släppa ut orenat yt- och lakvatten från verksamhetsområdet på fastigheten Hummeltorp 1:4 i Botkyrka kommun. Enligt beslutet ska förbudet gälla fram till dess att en anläggning för att rena perfluorerade (PFAS) ämnen inrättats. Nämnden förordnade vidare att beslutet skulle gälla omedelbart även om det överklagades.

Hummeltorp överklagade beslutet till Länsstyrelsen i Stockholms län (länsstyrelsen) som upphävde förordnandet om att nämndens beslut skulle gälla omedelbart även om det överklagades. Länsstyrelsen ändrade även nämndens beslutet så att förbudstidpunkten är sex månader efter det att beslutet har vunnit laga kraft. Länsstyrelsen avslog Hummeltorps överklagan i övrigt. Hummeltorp har nu överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

Hummeltorp har yrkat att mark- och miljödomstolen ska, med ändring av länsstyrelsens beslut, upphäva nämndens beslut om förbud att släppa ut orenat yt- och lakvatten från verksamhetsområdet på fastigheten Hummeltorp 1:4. Till stöd för sin talan har Hummeltorp i huvudsak fört fram följande.

Av nämndens beslut om förbud framgår det inte vilka PFAS-ämnen som avses. Med hänsyn till att det finns mer än 10 000 PFAS-ämnen och ett otal olika reningstekniker är beslutet mycket oklart avseende förbud och vilken rening som ska installeras. Eftersom reningen från PFAS-ämnen är komplex är det inte tydligt vad Hummeltorp förväntas göra. Förbudet är mer ingripande än vad som krävs i det enskilda fallet och oproportionerligt i förhållande till det eventuella PFAS-utsläpp som Hummeltorps verksamhet bidrar med till Lilla Skogssjön. Förbudet är inte heller rimligt med hänsyn till de oförutsägbara kostnader som Hummeltorp nu riskerar att belastas med. Det finns ett gällande tillstånd för Hummeltorps

verksamhet och förbudet utgör en begränsning vid utövandet av den tillståndsgivna verksamheten.

Nämndens beslut får anses för långtgående i förhållande till dess tillsynsuppdrag som rör efterlevnad av nu gällande tillstånd, särskilt med hänsyn till att beslutet är fattat med hänvisning till allmänna hänsynsregler. Förbudet har därmed dels fattats i strid med rättskraftigt miljöbalkstillstånd, dels fattats med direkt stöd av de allmänna hänsynsreglerna på felaktiga grunder. Förbudet riskerar även att äventyra en kommande tillståndsprövning enligt miljöbalken. Samtliga relevanta miljöbedömningar ska vägas in och göras samlat inom ramen för en tillståndsprövning. Dessa riskerar nu att ske etappvis. Vidare kan en reningsanläggning som senare inte alls visar sig vara lämplig eller uppfylla andra krav som ställs inom ramen för tillståndsprövningen. Det skulle leda till oskäliga och orimliga kostnader i sammanhanget. Förbudet har heller inte föregåtts av föreläggande om vidtagande av försiktighetsmått.

Hummeltorp har lämnat in en anmälan om vattenverksamhet för att kunna avskilja utgående vatten från sin verksamhet från det vatten som kommer från den verksamhet som ligger på intilliggande fastighet. Syftet med särskiljningen är att på ett ändamålsenligt sätt kontrollera innehållet i det yt- och lakvatten som enbart härrör från Hummeltorps verksamhet. Länsstyrelsen har dock förbjudit åtgärden. Det är möjligt att uppträngande grundvatten kan påverka vattnet i sedimentationsdammen vilket Hummeltorp kommer åtgärda genom tätning med duk i dammen samt att det grundvattenrör som har koppling till det undre grundvattenmagasinet kommer tätgöras. Halten PFAS-ämnen i utgående vatten från Hummeltorps sedimentationsdamm har därmed inte varit representativt för Hummeltorps yt- och lakvatten eftersom både vatten från närliggande verksamhet och eventuellt uppträngande grundvatten blandas med Hummeltorps yt- och lakvatten i sedimentationsdammen.

Ordalydelsen i nämndens beslut anger ett nollutsläpp som en förutsättning vilket inte är skäligt. Avgörande måste, som för alla andra utsläpp till vatten från en

verksamhet, vara att den utgående halten inte ska försämra vattenmiljön eller påverka möjligheten att uppfylla eller innehålla en miljö kvalitetsnorm. Det bör även framhållas att Hummeltorp har frågat nämnden vilket resultat som önskas nås med beslutet, dvs. vad man vill uppnå med reningen. Detta för att utreda vilken metod av rening som skulle var lämplig för ändamålet. Nämnden har inte besvarat detta och det framgår inte heller av nämndens beslutet.

I samband med tillståndsbeslutet för befintlig verksamhet på Hummeltorp 1:4 har möjligheten getts tillsynsmyndigheten att vid behov besluta om ytterligare villkor avseende utgående dagvatten och sedimentationsanläggningen. Det kan dock endast överlämnas åt tillsynsmyndigheten att fastställa villkor av mindre betydelse. Förbud mot att släppa ut utgående vatten inryms inte under delegationsvillkoret och inte heller en mer omfattande eller helt ny reningsanläggning än nu förevarande kan krävas då det inte kan anses vara ett villkor av mindre betydelse. Att PFAS-ämnen inte var uppmärksammade på det sätt de är idag vid tidpunkten för prövningen av tillståndet kan inte ligga Hummeltorp till last genom att förbud meddelas på aktuellt sätt. I tillståndet har bedömning gjorts att verksamheten inte innebär en otillåten försämring av miljö kvalitetsnormerna. Av det skälet bör frågor hänförliga till vattenmiljön företrädesvis prövas inom ramen för ingiven tillståndsansökan och inte som ett tillsynsärende.

Lilla Skogssjön är registrerad som en dricksvattenförekomst. I de vattendomar som rör vattenuttag från aktuellt område rör samtliga grundvatten. Det finns således inget råvattenuttag från Lilla Skogssjön. Relevant i nu aktuellt sammanhang är att berört dike mynnar ut i Lilla Skogssjön och att inget utsläpp sker till grundvattnet. Livsmedelsverkets riktvärden enligt dricksvattenföreskrifter är inte generellt tillämpliga och dess tillämpningsområde omfattar vare sig Hummeltorp som verksamhetsutövare eller vatten generellt i Lilla Skogssjön.

En reningsanläggning kommer kosta flera miljoner kronor att installera. Hummeltorps nuvarande bedömning är en kostnad om minst 5 till över 100 miljoner kronor beroende av vad som ska renas, vilka mängder och till vilken nivå. Härtill

tillkommer kostnader för intrimning, uppföljning och kontroller. För rening som ska innefatta PFAS-ämnen med både långa och korta kolkedjor så krävs dessutom oftast en kombination av flera reningstekniker. Förbudstidpunkten om sex månader efter det att beslutet har vunnit laga kraft är även alltför snäv.

DOMSKÄL

Utgångspunkter för domstolens prövning

Tillämpliga bestämmelser framgår av länsstyrelsens beslut.

Den första frågan som mark- och miljödomstolen behöver ta ställning till i detta mål är om rättskraften för det tillstånd som Hummeltorp har för att bedriva befintlig miljöfarlig verksamhet på fastigheten Hummeltorp 1:4 hindrar nämnden från att förbjuda bolaget att släppa ut orenat yt- och lakvatten från verksamhetsområdet till dess att en anläggning för att rena PFAS-ämnen inrättats. Om frågan om PFAS-ämnen skulle omfattas av rättskraften har i stället nämnden en möjlighet att initiera ett ärende om ändring av tillståndet, men det är då prövningsmyndigheten (miljöprövningsdelegationen) som är beslutsmyndighet.

Om domstolen finner att tillståndets rättskraft inte utesluter att ett förbud meddelas direkt av nämnden har domstolen att pröva om det i övrigt funnits fog för nämnden att besluta om förbudet.

Omfattningen av rättskraften för nuvarande tillstånd

Nuvarande tillstånd

Tillståndet för den nu befintliga verksamheten på fastigheten Hummeltorp 1:4, som beslutades av Miljöprövningsdelegation inom Stockholms län, gäller för:

- att årligen ta emot och genom mekanisk bearbetning yrkesmässigt återvinna maximalt 290 000 ton rena inerta schaktmassor inklusive asfalt och betong samt entreprenadberg,
- att mellanlagra införda schaktmassor under längst tre år innan de behandlas och återvinns,

- att samtidig mellanlagring av obehandlade schaktmassor maximalt får uppgå till 150 000 m³ per enskilt tillfälle,
- att samtidig mellanlagring av återvunnet material maximalt får uppgå till 150 000 m³ per enskilt tillfälle,
- att årligen ta emot och flisa högst 6 000 m³ stubbar och trärester, samt
- att årligen ta emot högst 10 000 ton hästgödsel per år för tillverkning av högst 50 000 ton matjord per år.

Tillståndet för mellanlagring, behandling och återvinning gäller till och med den 1 januari 2029.

Tillståndet förenades med bl.a. följande villkor.

Villkor 3

Inkommande massor till anläggningen får endast bestå av rena inerta schaktmassor (inert avfall) som är lämpliga för byggnads- och anläggningsändamål och som inte kan medföra förorening av mark, yt- eller grundvatten. Samråd ska ske med tillsynsmyndigheten angående hur dokumentation och kontroll av inkomna massor ska ske.

Villkor 4

Schaktmassor med okänt ursprung och skrot får inte läggas upp inom verksamhetsområdet. Tillståndsinnehavaren är skyldig att se till att illegal tippning inte förekommer inom verksamhetsområdet. Tillfartsvägar till området ska så långt som möjligt vara avspärrade.

Villkor 5

Anläggningen får inte ta emot massor med innehåll av blåbetong, spårakadam och schaktmassor från förorenad mark.

Villkor 18

Utgående dagvatten från verksamheten ska avledas till en sedimentationsdamm med oljeavskiljare innan det leds till befintligt dikessystem. Vattnets kvalitet ska kontrolleras innan det leds ut ur sedimentationsanläggningen. Kontroll av vattenkvalitet ska ske i samråd med tillsynsmyndigheten.

Rättskraftens omfattning

Mark- och miljödomstolen kan konstatera att tillståndet för den miljöfarliga verksamheten som bedrivs på fastigheten Hummeltorp 1:4 har sådan rättskraft att det gäller mot alla i frågor som har prövats i tillståndsbeslutet. Det bör dock vara möjligt för tillsynsmyndigheterna att ingripa med stöd av de allmänna hänsynsreglerna i frågor som inte har blivit föremål för prövning av tillståndsmyndigheten (se prop. 1997/98:45 del 2 s. 252).

Miljöprövningsdelegationen har i tillståndsbeslutet uppmärksammat att det ligger en viktig vattentäkt norr om verksamhetsområdet och för att minimera risken för påverkan av mark, grund- och ytvatten ansåg delegationen att bara rena inerta massor får föras in på verksamhetsområdet. För att hantera risken för att miljöfarligt material kan följa med i inkommande transporter beslutade delegationen om en effektiv kontroll av inkommande massor. Enligt tillståndsbeslutet ska också en sedimentationsdamm uppföras för sedimentering av partiklar och eventuella föroreningar samt för att få ett jämnare flöde av utgående dagvatten.

Enligt mark- och miljödomstolen framgår det tydligt av tillståndet att de massor som får föras in till verksamhetsområdet ska vara rena och inerta, dvs. massor som inte är förorenade av bl.a. PFAS-ämnen. Av tillståndsbeslutet framgår det inte heller att miljöprövningsdelegationen har haft anledning att utgå från att själva verksamhetsområdet varit förorenat. Miljöprövningsdelegationen har dock i tillståndet prövat frågan om hur dagvattnet från verksamhetsområdet ska hanteras. Den skyddsåtgärd i form av sedimentationsdamm som krävs enligt tillståndet syftar dock inte till att rena dagvattnet från den typ av föroreningar som PFAS-ämnen utgör. Domstolen bedömer därför att frågan om förekomst av och rening av PFAS-

ämnen i yt- och lakvatten från verksamhetsområdet är en fråga som är skild från de frågor om hantering av dag- och lakvatten som har prövats av miljöprövningsdelegationen. Mark- och miljödomstolen bedömer på grund därav att rättskraften av tillståndsbeslutet principiellt sett inte hindrar nämnden från att ingripa med stöd av de allmänna hänsynsreglerna i frågan om PFAS-ämnen i yt- och lakvatten.

Förutsättningar för förbudet i övrigt

Mark- och miljödomstolen kan till att börja med konstatera att den omständighet att Hummeltorp ansökt hos mark- och miljödomstolen om tillstånd för fortsatt och utökad verksamhet m.m. på fastigheten Hummeltorp 1:4 inte hindrar nämnden från att utföra tillsyn av den nuvarande verksamheten på fastigheten.

Mark- och miljödomstolen anser inledningsvis att de inledande undersökningar som gjorts visar på en problematik med föroreningar av PFAS i området som måste tas om hand, och att det funnits tillräckliga skäl för nämnden att gå vidare i frågan och vända sig till de verksamhetsutövare som kan tänkas bidra till föroreningarna, bland dem Hummeltorp. Mark- och miljödomstolen anser vidare att även de provtagningar som Hummeltorp låtit utföra och åberopat indikerar att marken eller massorna inom verksamhetsområdet kan vara förorenade av PFAS-ämnen. Det har inte visats att marken eller massorna inte skulle utgöra källan till PFAS-utsläppen som konstaterats, eller i vart fall att verksamhetsområdet inte på ett betydande sätt bidrar till föroreningen. Av det underlag som kommit fram i målet finns det enligt domstolen inte något som tyder på att källan till PFAS-utsläppen skulle vara någon annan verksamhet utanför Hummeltorps verksamhetsområde. Med beaktande av detta, försiktighetsprincipen och Hummeltorps ansvar att som verksamhetsutövare förhindra utsläpp från sin verksamhet bedömer mark- och miljödomstolen att nämnden har haft fog för sitt beslut om förbud mot utsläpp av orenat yt- och lakvatten. Domstolen kan inte se att ett föreläggande om ytterligare kontroll inom verksamheten eller andra försiktighetsmått hade varit tillräckligt för att hantera PFAS-utsläppen.

Mark- och miljödomstolen anser vidare att förbudet inte behöver vara mer specificerat avseende vilka PFAS-ämnen som ska renas. Vissa PFAS-ämnen har större påverkan på miljön än andra. Domstolen bedömer det dock inte som funktionellt att specificera vilka PFAS-ämnen som förbudet ska omfatta då nya PFAS-ämnen fortfarande tas fram, samt att kunskapsläget gällande ämnenas fulla miljöpåverkan utvecklas kontinuerligt. Mark- och miljödomstolen anser vidare att det i nuläget inte finns tillräckligt med underlag för att sätta exakta begränsningsvärden som reningen av yt- och lakvatten ska leda till. Domstolen bedömer däremot att ett sådant värde oavsett reningsanläggning sannolikt inte kan sättas till absolut noll.

I avsaknad av närmare underlag för de kostnader som en reningsanläggning skulle innebära, kan Hummeltorps antagande om att en anläggning för att rena yt- och lakvatten från PFAS-ämnen kan kosta upp till 100 miljoner kronor, knappast godtas. Med beaktande av de miljökonsekvenser som utsläpp av yt- och lakvatten med föroreningar i form av PFAS-ämnen får på vattenområdena nedströms bedömer domstolen att kravet att installera en reningsanläggning är rimligt även med beaktande av att kostnaden kan vara betydande. Det Hummeltorp fört fram leder inte till någon annan bedömning.

Mark- och miljödomstolen instämmer alltså i länsstyrelsens ställningstagande att nämnden har haft fog för att förbjuda Hummeltorps verksamhet att släppa ut orenat yt- och lakvatten från verksamhetsområdet till dess att en anläggning för att rena PFAS-ämnen inrättats. Domstolen anser att förbudet inte varit en mer ingripande åtgärd än vad som behövs samt att det är tillräckligt tydligt. Domstolen bedömer vidare att det inte kommit fram skäl för att skjuta på förbudstidpunkten ytterligare än de sex månader efter att beslutet har vunnit laga kraft som länsstyrelsen beslutat om. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 6 november 2023.

Jonas Manole

Christina Odén

I domstolens avgörande har rådmannen Jonas Manole, ordförande, och tekniska rådet Christina Odén deltagit. Föredragande har varit beredningsjuristen Erik Simberg.

NACKA TINGSRÄTT

INKOM: 2023-03-07

MÅLNR: M 1682-23

AKTBIL: 2

Sändlista – se sida 18

Överklagande av beslut om förbud mot att släppa ut PFAS-förorenat yt- och lakvatten från fastigheten Hummeltorp 1:4 i Botkyrka kommun

Beslut

Länsstyrelsen upphäver förordnandet om att det överklagade beslutet ska gälla omedelbart även om det överklagas (verkställighetsförordnandet).

Länsstyrelsen ändrar det överklagade beslutet så att förbudstidpunkten blir sex (6) månader efter det att beslutet har vunnit laga kraft.

Länsstyrelsens avslår Hummeltorp Sverige ABs överklagandet i övrigt.

Beskrivning av ärendet

Tidigare beslut

Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Stockholms län beslutade den 2 juli 2014, 5511-12659-2012, att med stöd av 9 kap. miljöbalken lämna Hummeltorps Torvindustri AB, 556203-5914, tillstånd till anläggning för mellanlagring, återvinning och behandling av annat avfall än farligt avfall för anläggningsändamål samt tillstånd till bearbetning av mer än 2 500 ton animalisk biprodukt per år vid bolagets anläggning på fastigheten Hummeltorp 1:4 i Botkyrka kommun.

Tillståndet gäller för

- att årligen ta emot och genom mekanisk bearbetning yrkesmässigt återvinna maximalt 290 000 ton rena inerta schaktmassor inklusive asfalt och betong samt entreprenadberg,
- att mellanlagra införda schaktmassor under längst tre år innan det behandlas och återvinns,
- att samtidig mellanlagring av obehandlade schaktmassor maximalt får uppgå till 150 000 m³ per enskilt tillfälle,
- att samtidig mellanlagring av återvunnet material maximalt får uppgå till 150 000 m³ per enskilt tillfälle,
- att årligen ta emot och flisa högst 6 000 m³ stubbar och trärester, samt

- att årligen ta emot högst 10 000 ton hästgödsel per år för tillverkning av högst 50 000 ton matjord per år.

Tillståndet för mellanlagring, behandling och återvinning gäller till och med den 1 januari 2029.

Miljöprövningsdelegationen lämnade även tillstånd för efterbehandling av tidigare avslutad täkt

- med ett maximalt upplag av 1 250 000 m³ massor för efterbehandling inklusive redan befintliga massor och
- med uppläggning av massor för efterbehandling av avslutad täkt av högst 10 000 ton rena inerta schaktmassor per år under efterbehandlingstiden.

Tillståndet för efterbehandling av tidigare avslutad täkt gäller till och med den 30 juni 2018.

Tillstånden förenades med ett flertal villkor, däribland

18. Utgående dagvatten från verksamheten ska avledas till en sedimentationsdamm med oljeavskiljare innan det leds till befintligt dikessystem. Vattnets kvalitet ska kontrolleras innan det leds ut ur sedimentationsanläggningen. Kontroll av vattenkvalitet ska ske i samråd med tillsynsmyndigheten. (Se delegation).

Miljöprövningsdelegationen beslutade att med stöd av 19 kap. 5 § och 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken överlåta åt tillsynsmyndigheten att vid behov besluta om ytterligare villkor avseende bl.a. utgående dagvatten och sedimentationsanläggningen (villkor 18).

Bakgrund till det nu aktuella- och överklagade beslutet

I beslutsprotokollet för det i förevarande ärende överklagade beslutet, anges följande bakgrund.

År 2018 genomförde Länsstyrelsen i Stockholms län provtagningar av ytvattnet på och omkring verksamheterna på Hanvedsmossen som visade på förekomst av höga halter PFAS i ytvattnet i området. Provtagning har därefter genomförts av Hummeltorp Sverige AB inom det egna verksamhetsområdet. Även dessa analysresultat visar på förekomst av PFAS i både mark, yt- och grundvatten. I både yt- och grundvatten visar en övervägande majoritet av analysresultaten från denna utredning på halter över det generella riktvärdet på 90 ng/l.

Utloppet för Hummeltorp Sverige ABs verksamhetsvatten avleds från verksamhetsområdet på fastighet Hummeltorp 1:4 till

ytvattenförekomsten Lilla Skogssjön i norr. I detta utlopp har PFAS-halter upp till 370 ng/l mätts upp.

Den 6 maj 2022 kommunicerades ett förslag till beslut med Hummeltorp Sverige AB. Den 15 juni 2022 inkom bolaget med synpunkter, vilka i huvudsak var följande:

- Hummeltorp Sverige AB ställer sig positiva till att utreda och redovisa förslag på rening av utgående uppsamlat vatten på sitt verksamhetsområde, men en kravställning för en reningslösning måste formuleras så att:
  - o Vald reningslösning fullt ut ska kunna harmonisera med den framtida hanteringen av dag- och lakvatten från verksamheten.
  - o Satta mål för eftersträvd reningseffekt tydligt definieras och avvägs på ett rimligt sätt i förhållande till kostnader för installation och drift.
  - o Att flödes- och reningskapaciteten för vald reningslösning är anpassningsbar varefter behoven förändras.
- Ett eventuellt föreläggande om redovisning av åtgärdsförslag för rening av utgående dag- och lakvatten, måste åtföljas av att rimlig tid avsätts till förfogande för utredningen. Bolaget anser dock att det bästa skulle vara om detta kan ske under en prövotid i nytt beviljat tillstånd. Hummeltorp Sverige AB har inlämnat tillståndsansökan för sin verksamhet till mark- och miljödomstolen.
- Kravet om en utredning och redovisning av åtgärdsalternativ adresserar inte själva grundproblemet, att kontaminerat (av PFAS) grundvatten från omgivningarna tar sig till- och igenom Hummeltorps fastighet och ut i det utfallsdike som leder vattnet mot Lilla Skogssjön.

Det överklagade beslutet

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Botkyrka kommun, förk.
miljönämnden, beslutade genom delegation den 1 juli 2022, § 2022-371, följande:

Miljönämnden beslutar att förbjuda Hummeltorp Sverige AB, 556203-5914, att från och med den 31 mars 2023 släppa ut orenat yt¹- och lakvatten² från verksamhetsområdet på fastigheten Hummeltorp 1:4. Förbudet gäller fram till dess att en reningsanläggning för att rena perfluorerade ämnen (PFAS) inrättats.

Beslutet gäller omedelbart, även om det överklagas.

---

¹Med ytvatten åsytas i beslutet allt vatten som på ett eller annat sätt avrinner eller ansamlas på markytan, inklusive dagvatten.

²Med lakvatten åsyftas i beslutet det vatten som infiltreras genom upplagda massor.

Miljönämnden fattade beslutet med stöd av 2 kap. 2, 3, 7 och 8 §§, 9 kap. 1 och 2 §§, 10 kap. 2, 4 och 6 §§ och 26 kap. 9, 19 och 26 §§ miljöbalken samt med stöd av villkor 18 i gällande tillstånd, daterat 2014-07-01, beteckning 5511-12659-2012.

Miljönämnden motiverade beslutet med följande skäl.

Enligt delegation i tillståndet får tillsynsmyndigheten besluta om ytterligare villkor avseende utgående dagvatten och sedimentationsanläggningen. Miljönämnden anser att kontrollen av vattenkvaliteten behöver utökas, då PFAS-förorenat yt- och lakvatten för närvarande släpps ut från verksamhetsområdet. Det bedöms att verksamheten behöver säkerställa att utgående yt- och lakvatten från verksamhetsområdet inte medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Av bolagets egna provtagningar under år 2021 har PFAS-halterna i utloppet från verksamhetsområdet mätts upp till 110 ng/l och i tidigare provtagningar genomförda av bl.a. Länsstyrelsen har halterna PFAS mätts upp till mellan 210-370 ng/l. Detta överstiger Livsmedelsverkets riktvärde på 90 ng/l. Miljönämnden anser vidare att hänsyn behöver tas till verksamhetens kontakt med Pålamalms dricksvattentäkt samt att Livsmedelsverket har en remiss ute med förslag till nya riktvärden för dricksvatten avseende PFAS 4 (4 ng/l) och PFAS 21 (100 ng/l). Detta måste finnas med i åtanke redan nu rörande PFAS-föreningen som påträffats i aktuellt område.

Utifrån de provtagningar som har genomförts kan det konstateras att det finns en föroreningsproblematik avseende PFAS i området för Hummeltorp Sverige AB:s verksamhet. Den sannolika källan till föroreningen bedöms vara massor som har tagits emot inom Hanvedsmossen-området. Att PFAS sprids från verksamhetsområdet har varit känt sedan 2018. De åtgärder som hittills vidtagits av bolaget bedöms inte vara tillräckliga, då spridning av PFAS från verksamhetsområdet fortgår. Det bedöms vara av stor vikt att spridningen av PFAS från verksamhetsområdet snarast upphör för att minska risken för påverkan på skyddsobjekt och skyddsvärda intressen såsom allmän och enskild dricksvattenförsörjning, i väntan på att verksamheten inrättar en lämplig reningsanläggning för rening av det utgående verksamhetsvattnet.

Bolagets verksamhet ligger på sand- och grusförekomsten Pålamalm, som är en grundvattenförekomst enligt vattenförvaltningsförordningen (2004:600), för vilken miljökvalitetsnormer gäller. Den kemiska statusen i förvaltningscykel 3 är klassificerad som otillfredsställande på grund av PFAS. Grundvattenförekomsten Pålamalm är också identifierad i enlighet med artikel 7 i vattendirektivet (2000/60/EG) eftersom

vattenförekomsten används för uttag av vatten i en sådan omfattning som anges i direktivet. Uttaget görs av Haninge kommun för allmän vattenförsörjning. I närområdet till bolagets verksamhetsområde finns dessutom flera bostadsfastigheter med enskild dricksvattenförsörjning. Pålamalms grundvattenförekomst står, enligt Vatteninformationssystem Sverige (VISS), i kontakt med ytvattenförekomsten Lilla Skogssjön, som också är identifierad enligt artikel 7 i vattendirektivet. Den kemiska statusen i Lilla Skogssjön är enligt VISS god, borträknat de överallt överskridande prioriterade ämnena kvicksilver och PBDE. Utöver kontakten mellan grundvatten och ytvatten, avrinner bolagets dagvattenutlopp till Lilla Skogssjön och det har i detta vatten uppmätts förhöjda halter PFAS vid ett flertal tillfällen sedan 2018.

Haninge kommun har tillstånd från mark- och miljödomstolen att anlägga uttagsbrunnar vid näset mellan Lilla och Stora Skogssjön och ta ut vatten från dessa. Det vatten som tas ut ur brunnarna kommer till en del att vara vatten från sjöarna, som har genomgått så kallad inducerad infiltration till grundvattnet.

Eftersom den kemiska grundvattenstatusen i grundvattenförekomsten inte följer miljökvalitetsnormen, som är god kemisk grundvattenstatus, så finns ett behov av åtgärder för att miljökvalitetsnormen ska kunna följas. Vad gäller ytvattenförekomsten Lilla Skogssjön så får inte den kemiska statusen försämrats genom spridning av PFAS. Med hänsyn till att grundvattenförekomsten används för uttag för allmän vattenförsörjning, samt att grundvatten används för enskild dricksvattenförsörjning i närområdet, anser nämnden därför att det är motiverat att utsläppet av PFAS-förorenat yt- och lakvatten förbjuds från Hummeltorp Sverige AB:s verksamhetsområde tills en reningsanläggning inrättats.

Att grannverksamhetens, Hans Andersson Entreprenad AB, eller andra fastigheters vatten eventuellt tillrinner och förorenar Hummeltorp Sverige AB:s vatten påverkar inte bedömningen. Det anses att bolaget inte ska låta spridningen av PFAS ut från sin fastighet pågå utan åtgärd endast för att de har en misstanke om att förorenings ursprung inte är inom den egna fastigheten. Identifierad spridning ska behandlas oavsett. Det är verksamhetsutövaren som har bevisbördan att styrka att deras föroreningsbidrag är mindre eller inte existerande. Båda verksamheterna har ett solidariskt ansvar att genomföra och bekosta de avhjälpande åtgärder som krävs då föroreningarna har påträffats inom båda verksamheterna på Hanvedsmossen. Ansvar för t.ex. kostnader kopplade till åtgärderna får utredas när föroreningskällan/-källorna är känd/-a.

Utifrån risken att yt- och lakvattnet från upplagda schaktmassor inom verksamhetsområdet kan förorena Pålamalms grundvattentäkt och vad som beskrivits ovan bedöms att det är motiverat att beslutet ska gälla omedelbart även om det överklagas.

Överklagandet

Hummeltorp Sverige AB har överklagat beslutet och yrkat

1. att Länsstyrelsen ska upphäva det överklagade beslutet
2. att Länsstyrelsen ska besluta att det överklagade beslutet tills vidare inte får verkställas.

Följande har angivits som skäl till att beslutet ska upphävas.

Miljönämnden förelade Hummeltorp Sverige AB att utföra en utredning avseende PFAS-situationen på bolagets verksamhetsområde hösten 2020. Hummeltorp Sverige AB genomförde utredningen vilken utmynnande i en rapport som den 23 september 2021 gavs in till miljöenheten vid Botkyrka kommun. Av rapporten från utredningen framgår tydligt att det utifrån den provtagning och analyser av marken som gjorts inte finns något som tyder på att det finns några föroreningar i mark som orsakat de högre halterna i grundvattnet. Det är således inte Hummeltorp Sverige AB som orsakar eller har orsakat de högre halterna av PFAS i grundvattnet. Yt- och lakvatten provtas även numera regelmässigt med avseende på halter av PFAS-11 i sedimentationsdammen.

Trots ovan har miljönämnden beslutat att förbjuda Hummeltorp Sverige AB att släppa ut PFAS-förorenat yt- och lakvatten från verksamhetsområdet. Förbudet gäller från och med den 31 mars 2023 fram till dess att en reningsanläggning för att rena PFAS inrättas.

Enligt villkor 18 i gällande tillstånd ska verksamheten inneha ett reningssystem för utgående vatten (en sedimentationsdamm med oljeavskiljare) innan det leds till befintligt dikessystem. I tillståndet anges att det till skydd mot ytterligare försämring av recipientens ytvattenstatus ska vattnets kvalitet kontrolleras innan det leds ut ur sedimentationsanläggningen. Kontroll av vattenkvaliteten ska ske i samråd med tillsynsmyndigheten. Sedan början av år 2022 provtar Hummeltorp Sverige AB även PFAS-11 i samband med den rutinemässiga provtagningen av utgående vatten. Då kontinuerlig övervakning och provtagning av utgående ytvatten pågår finns ett tillförlitligt och ständigt växande dataunderlag tillgängligt att jämföra uppmätta halter mot. Följaktligen finns det i dagsläget en långtgående kontroll av utgående vatten.

Det bör återigen understrykas att det inte är klarlagt att Hummeltorp Sverige ABs verksamhet innebär utsläpp av PFAS. Som ovan nämnts har en miljöteknisk utredning avseende PFAS genomförts inom verksamhetsområdet. Utredningen visar, utifrån den provtagning som skett, att det på fastigheten Hummeltorp 1:4 inte finns någon PFAS-förorening som kan ha en betydande påverkan på omgivningen och

markproverna korrelerar inte med grundvattenproverna då det är lägre halter i mark än i vatten. Av utredningen framgår tydligt att det inte är markföroreningar från Hummeltorp Sverige AB som orsakar eller har orsakat de högre halterna av PFAS i grundvattnet. Rapporten antyder i stället att föroreningen härstammar någon annanstans ifrån. Det kan således konstateras att det inte föreligger någon överhängande risk för PFAS-förorening från Hummeltorp Sverige ABs verksamhet som kan motivera aktuellt förbud.

Därtill är det Hummeltorp Sverige ABs uppfattning att ett förbud i enlighet med beslutet inte adresserar grundproblemet, nämligen att PFAS-kontaminerat grundvatten från omgivningarna tar sig till och genom Hummeltorp Sverige ABs fastighet och ut i Hummeltorps utfallsdike. Ytterligare en aspekt som bör beaktas är att Hummeltorp Sverige AB har gett in en tillståndsansökan för utökad verksamhet med förlängd verksamhetstid till mark- och miljödomstolen. Verksamhetens miljökonsekvenser kommer därmed att prövas och vid behov regleras inom överskådlig tid. Beslutet föregriper följaktligen kommande tillståndsprövning vilket får anses olyckligt och kontraproduktivt. Då miljönämnden, som det får förstås, har ansett att frågan om eventuell rening av PFAS-utsläpp kan avvakta till april 2023 torde frågan likasåväl avvakta anstånde tillståndsprövning i vilken prövning vattenhantering kommer att ingå. Det bör även tilläggas att det finns ett rättskraftigt gällande tillstånd för Hummeltorps verksamhet som de följer. Att förelägga en verksamhetsutövare om att vidta nu ifrågavarande åtgärder måste anses alltför långtgående i förhållande till tillsynsuppdraget som rör efterlevnad av nu gällande tillstånd.

Det är inte klarlagt att Hummeltorp Sverige ABs verksamhet bidrar till utsläpp av PFAS. Av den utredning som hänvisas till ovan finns ingen korrelation mellan PFAS-halter påkomna i jord och de högre halter som påträffats i grundvattnet. Därutöver, med anledning av att Hummeltorp Sverige AB har gett in en ansökan om tillstånd till utökad verksamhet och förlängd verksamhetstid, kommer verksamhetens miljökonsekvenser inom överskådlig tid att prövas och vid behov regleras. Hummeltorp Sverige AB anser att en utredning om vilken reningslösning, reningseffekt och hur en eventuell reningsanläggning ska harmonisera med en framtida teknisk lösning bör göras inom ramen för kommande tillståndsprövning. Det är av stor vikt att vald reningslösning för yt- och lakvatten harmoniserar med verksamhetens övergripande tekniska lösning för dag- och lakvattenhantering som den pågående tillståndsansökan omfattar. Även de slutliga villkor som föreskrivs i ett eventuellt framtida tillstånd, kan komma att ha inverkan på vilken reningslösning som slutligen anses harmonisera mest med verksamhetens tekniska lösning i övrigt. Krav på rening måste även uppgå till en rimlig kostnad satt i relation till den miljönytta som uppnås med beaktande av hur situationen ser ut på platsen som stort. Här bör beaktas att det är PFAS-halten i grundvattnet som är av störst betydelse och inte i lak- och ytvatten. Det är idag känt att PFAS finns och

förekommer överallt i samhället. I PFAS-utredningen som Envigo har gjort har PFAS-halter påträffats i grundvatten. Utsläpp av verksamhetsvatten som går via sedimentationsdammen kontrolleras och de senaste provtagningarna har visat att halten av PFAS-11 är stabil i utgående vatten, d.v.s. detta innebär att det inte finns något inne på Hummeltorp Sverige ABs verksamhetsområde som bidrar till någon ökning av förekomsten av PFAS. Härutöver ska även tilläggas att resultatet av utförd markprovtagning visar att förekomsten av PFAS ligger under halterna för vad som idag klassas som känslig markanvändning ("KM"). Resultaten av markanalyserna visar även att förekomsten av PFOS i marken ligger i paritet med idag uppmätta bakgrundshalter (1-2 µg/kg TS) för PFOS i öppen markmiljö (Defoort et al. 2012). I ljuset av att Hummeltorp Sverige ABs verksamhet inte i sig bidrar till utsläpp av PFAS och då verksamheten inom en snar framtid kommer att prövas i sin helhet får beslutet anses alltför långtgående och ingripande mot den enskilde. Beslutet kan alltså inte anses rimligt och måste anses stå i strid med vad som stadgas i 2 kap. 7 § miljöbalken. En myndighet får vidare, enligt 5 § förvaltningslagen (2017:900), ingripa i ett enskilt intresse endast om åtgärden kan leda till det avsedda resultatet. Bestämmelsen avser att säkerställa att de åtgärder som vidtas är proportionerliga och nödvändiga för att uppnå det resultat som myndigheten vill åstadkomma. Härvid bör noteras att Hummeltorp Sverige AB har efterfrågat vilket resultat miljöenheten önskar nå med beslutet, d.v.s. vad man vill uppnå med reningen för att utredning ska kunna ske om vilken metod av rening som skulle var lämplig för ändamålet. Miljöenheten har inte besvarat detta. Det framgår inte heller av beslutet. Därutöver får tillsynsmyndigheten enligt 26 kap. 9 § miljöbalken meddela de förelägganden och förbud som behövs för att bl.a. miljöbalken ska följas. Mer ingripande åtgärder än vad som behövs i det enskilda fallet får emellertid inte tillgripas. Andra stycket samma lagrum ger uttryck för en proportionalitetsprincip. Principen innebär bl.a. att förbud mot en miljöskadlig verksamhet normalt inte ska utfärdas; i allmänhet räcker det med ett föreläggande om att vidta vissa skyddsåtgärder (såvida inte detta i realiteten innebär en nackdel för verksamhetsutövaren). Nämndens uppgift är framför allt att bevaka efterlevnaden av Hummeltorp Sverige ABs gällande miljötillstånd. Beslutet föranleds inte av någon överträdelse av gällande tillstånd eller dess villkor. Enligt JO ankommer det inte på tillsynsmyndigheten att ifrågasätta de domar eller beslut som den har till uppgift att bevaka efterlevnaden av.

Beslutet, särskilt med beaktande av de osäkerheterna om förekomsten av PFAS som föreligger, får anses omotiverat ingripande. Beslutet föregriper dessutom kommande tillståndsprövning och kan komma att få stora ekonomiska konsekvenser för Hummeltorp Sverige AB. Dessa konsekvenser kan inte anses stå i proportion till det resultat som miljönämnden försöker uppnå.

Hummeltorp Sverige AB ifrågasätter att miljönämnden utan föregående prövning i domstol med omedelbar verkan har rätt att ändra förutsättningarna för den tillståndsgivna återvinningsverksamheten.

I författningsmotiven till 26 kap. 26 § miljöbalken (prop. 1997/98:45, del 2, s. 285) anges att verkställighetsförordnande i första hand bör förbehållas ärenden där skyndsamma åtgärder krävs för att förhindra skador eller olägenheter eller om villkor i tillståndsbeslut eller föreskrifter som meddelats med stöd av balken inte har iakttagits. Beslut som meddelas med anledning av åsidosättande av de allmänna hänsynsreglerna bör enligt specialmotiveringen gälla först sedan de vunnit laga kraft. I de fall den som berörs av ett tillsynsbeslut inte delar tillsynsmyndighetens bedömning bör frågan prövas av domstol innan verkställighet får ske. Ett verkställighetsförordnande är från processuell synpunkt ett undantag från huvudregeln att ett lagakraftvunnet avgörande ska avvaktas innan ett beslut från en tillstånds- eller tillsynsmyndighet ska verkställas. Mark- och miljööverdomstolen, MÖD, har i ett antal mål underkänt beslut om verkställighet i fråga om tillsynsbeslut som har meddelats med stöd av miljöbalkens hänsynsregler i 2 kap. miljöbalken. Enligt denna praxis ska sådana beslut gälla först då beslutet vunnit laga kraft eftersom det är fråga om skälighetsbedömningar. MÖD har i aktuella avgöranden bedömt att risken för olägenhet i fallen inte var så överhängande att det funnit skäl för att avvika från redovisad huvudregel genom att meddela verkställighetsförordnande.

Det överklagade beslutet är huvudsakligen grundat på de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken. Det är inte fråga om en överträdelse av gällande tillstånd eller dess villkor. Det ska härvid beaktas att verksamheten enligt villkor 18 i gällande tillstånd innefattar ett reningssystem för utgående vatten (sedimentationsdamm med oljeavskiljare) innan det leds till befintligt dikessystem. Vattnets kvalitet ska kontrolleras innan det leds ut ur sedimentationsanläggningen. Sedan början av år 2022 provtar bolaget också PFAS i samband med den rutinmässiga provtagningen av utgående vatten. Det överklagade beslutet omfattar åtgärder som ska genomföras cirka 9 månader framåt i tiden. Redan på denna grund får det anses uppenbart att det inte är fråga om ett behov av skyndsamma åtgärder eller av att avvärja en överhängande risk för skada eller olägenhet på det sätt som lagstiftaren avsåg enligt förarbetena. Det är härutöver inte klarlagt att Hummeltorp Sverige ABs verksamhet innefattar utsläpp av PFAS. En miljöteknisk utredning som har genomförts inom verksamhetsområdet visar att det inte finns någon PFAS-förorening som kan ha en betydande påverkan på omgivningen på fastigheten Hummeltorp 1:4 och markproverna korrelerar inte med grundvattenproverna då det är lägre halter i mark än i vatten. Av utredningen framgår tydligt att det inte är markföroreningar från Hummeltorp Sverige AB som orsakar eller har orsakat de högre halterna av PFAS i grundvattnet. Rapporten antyder istället att föroreningen härstammar från någon annanstans. Det kan således

konstateras att det inte föreligger någon överhängande risk för PFAS-förorening från Hummeltorp Sverige ABs verksamhet som kan motivera ett verkställighetsförordnande. Därutöver ska påpekas att bolaget gav in en PFAS-utredning i september 2021 medan det överklagade beslutet togs i juli 2022. Detta talar med styrka emot att miljönämnden faktiskt anser det föreligga ett behov av så skyndsamma åtgärder att ett verkställighetsförordnande är erforderligt. Vidare bör det i detta sammanhang även noteras att miljönämnden har förelagt bolaget att senast vissa datum, som alla ligger långt fram i tiden, vidta reningsåtgärder. Även av den anledningen är det svårt att förstå på vilket sätt och av vilken anledning beslutet ska gälla omedelbart. Ytterligare en aspekt är att – som ovan har nämnts – att Hummeltorp Sverige AB har gett in en tillståndsansökan för utökad verksamhet och förlängd verksamhetstid till mark- och miljödomstolen. Verksamhetens miljökonsekvenser kommer således att prövas och vid behov regleras inom överskådlig tid. Då miljönämnden, som får förstås, har ansett att frågan om eventuell rening av PFAS-utsläpp kan avvakta tills mars 2023 kan frågan likasåväl avvakta anstående tillståndsprövning. Det är därtill sannolikt att beslutet kommer att upphävas eller i vart fall ändras. Slutligen vill Hummeltorp Sverige AB uppmärksamma att miljönämnden i de senaste tre besluten beträffande bolagets verksamhet har beslutat om verkställighet. Eftersom ett beslut om verkställighet ska tillämpas i undantagsfall och enbart om särskilda skäl föreligger kan miljönämndens slentrianmässiga tillämpning av verkställighetsbeslut inte anses lagenlig.

Länsstyrelsen har i delbeslut den 20 juli 2022 beslutat om att verkställighetsförordnandet i det överklagade beslutet tills vidare inte ska gälla (inhibition av verkställighetsförordnandet).

Motivering till Länsstyrelsens beslut

Miljönämnden har utifrån ärendets utredning kunnat konstatera att det finns PFAS i utloppet från Hummeltorp Sverige ABs verksamhetsområde på fastigheten Hummeltorp 1:4.

Miljönämnden har beslutat att förbjuda Hummeltorp Sverige AB att från och med den 31 mars 2023 släppa ut orenat ytvatten (allt vatten som på ett eller annat sätt avrinner eller ansamlas på markytan, inklusive dagvatten) och lakvatten (det vatten som infiltreras genom upplagda massor) från verksamhetsområdet på fastigheten Hummeltorp 1:4 till dess att en reningsanläggning för att rena PFAS-ämnen har inrättats.

Hummeltorp Sverige AB har överklagat beslutet och yrkat att det ska upphävas.

Vad Länsstyrelsen har att pröva- och ta ställning till i det här ärendet är om vad den klagande – Hummeltorp Sverige AB – har anfört i ärendet utgör skäl till att beslutet ska upphävas.

Hummeltorp Sverige AB har hänvisat till att det finns ett rättskraftigt gällande tillstånd för verksamhet som bolaget följer och att förelägga en verksamhetsutövare om att vidta nu ifrågavarande åtgärder måste anses vara alltför långtgående i förhållande till tillsynsuppdraget som rör efterlevnad av nu gällande tillstånd.

Som följer av 26 kap. 9 § miljöbalken, får en tillsynsmyndighet i det enskilda fallet besluta om de förelägganden och förbud som behövs för att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas, men mer ingripande åtgärder än vad som behövs i det enskilda fallet får inte tillgripas. Inte heller får sådana förelägganden och förbud begränsa ett beslut eller en dom om tillstånd i ansökningsmål som har rättskraft enligt 24 kap. 1 §.

Länsstyrelsen kan konstatera att det tillstånd som verksamheten bedrivs med stöd av – tillståndet givet av MPD den 1 juli 2014 – är ett sådant som avses i 24 kap. 1 § miljöbalken.

Som följer av nämnda 24 kap. 1 § miljöbalken gäller därmed tillståndsbeslutet mot alla vad avser de frågor som har prövats i beslutet. Vad gäller sådana frågor som faller under miljöbalkens tillämpningsområde, men som inte har varit föremål för bedömning vid prövningen av en i och för sig tillståndspliktig verksamhet, kan tillsynsmyndigheten däremot grunda beslut om föreläggande direkt på balkens regler. Detta gäller t.ex. vid åsidosättande av de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. (se prop. 1997/98:45, del II, sid 272).

Det tillstånd som aktuell verksamhet bedrivs med stöd utav gäller i kortet återvinningsverksamhet av rena schaktmassor för anläggningsändamål och efterbehandling av det tidigare täktområdet samt jordtillverkning och flisning av rent trä. Tillståndet förenades med villkor om att inkommande massor till anläggningen endast får bestå utav rena inerta schaktmassor som är lämpliga för byggnads- och anläggningsändamål och som inte kan medföra förorening av mark-, yt- eller grundvatten (villkor 3). Som villkor gäller även att schaktmassor med okänt ursprung inte får läggas upp inom verksamhetsområdet (villkor 4) och att anläggningen heller inte får ta emot massor innehållande blåbetong, spårmakadam och schaktmassor från förorenad mark (villkor 5). I motiveringen till tillståndsbeslutet kan läsas att dessa villkor motiveras av att en viktig vattentäkt ligger norr om verksamhetsområdet och att de behövs för att minimera risken för påverkan på mark, grund- och ytvatten. Som villkor gäller även att utgående dagvatten från verksamheten ska avledas till en sedimentationsdamm med oljeavskiljare innan det leds till befintligt dikessystem. Vattnets kvalitet ska kontrolleras innan det leds ut ur sedimentationsanläggningen och kontroll av vattenkvaliteten ska ske i samråd med tillsynsmyndigheten (villkor 18). Avseende detta villkor angavs i skälen att den planerade verksamheten kommer att medföra

tämligen stora mängder dagvatten från de hårdgjorda ytorna, och att dessutom kommer dagvattenflödet att variera med nederbörd och verksamhetens utformning och omfattning. För att minimera påverkan på omgivningen och som en säkerhetsåtgärd ansågs det därför viktigt att dagvatten från ytor där olika massor hanteras samlas upp och utjämnings/sedimentationsdammar ansågs vara en viktig skyddsåtgärd både för sedimentering av partiklar och eventuella föroreningar samt att få ett jämnare flöde av utgående dagvatten. Det har i tillståndet även beslutats att överlåta till tillsynsmyndigheten att vid behov besluta om ytterligare villkor avseende bl.a. utgående dagvatten och sedimentationsanläggningen.

Utifrån hur tillståndsbeslutet har utformats, villkorats samt motiverats så anser Länsstyrelsen att det inte kan anses ge verksamhetsutövaren någon rätt att genom den tillståndsgivna verksamheten ge upphov till utsläpp av PFAS-förorening i mark-, yt- eller grundvatten. Vid tiden för miljöprövningsdelegationens prövning var heller inte frågan om utsläpp av PFAS-påverkat yt- och lakvatten från verksamheten aktuell. Den frågan kan således heller inte tidigare anses ha behandlats i den tillståndsprövningen. Det nu överklagade beslutet – ett förbud om att släppa ut orenat yt- och lakvatten från verksamhetsområdet till dess att en reningsanläggning för att rena PFAS inrättats – kan mot denna bakgrund därmed inte anses utgöra en begränsning av att utöva det gällande tillståndet som är otillåten enligt nämnda rättskraftregel. Länsstyrelsen finner därmed att tillståndsbeslutet i sig inte utgör något hinder mot att miljönämnden som tillsynsmyndighet nu ingriper med stöd av de allmänna hänsynsbestämmelserna i 2 kap. miljöbalken med avseende på PFAS som har uppmätts i- och omkring området.

Hummeltorp Sverige AB har hänvisat till att då bolaget har givit in en tillståndsansökan för utökad verksamhet med förlängd verksamhetstid till mark- och miljödomstolen, föregriper förbudsbeslutet den kommande tillståndsprövning.

Länsstyrelsen anser att omständigheten att Hummeltorp Sverige AB givit in en tillståndsansökan till mark- och miljödomstolen inte utgör något hinder mot att miljönämnden när så anses befogat beslutar om tillsynsåtgärder. Det kan i det sammanhanget poängteras att en tillståndssökande kan välja både att dra tillbaka en gjord tillståndsansökan som att välja att inte ta det tillstånd som eventuellt skulle komma att beviljas i anspråk. Länsstyrelsen finner alltså att denna invändning inte utgör skäl till att upphäva det överklagade beslutet.

Hummeltorp Sverige AB har gjort gällande att det inte är klarlagt att det är bolagets verksamhet som faktiskt innebär utsläpp av PFAS. Det har i det sammanhanget bl.a. hänvisats till den miljötekniska utredning avseende PFAS som har genomförts inom verksamhetsområdet, vilken enligt bolaget visar att det på fastigheten Hummeltorp 1:4 inte finns någon PFAS-förorening som kan ha en betydande påverkan på

omgivningen samt att markproverna inte korrelerar med grundvattenproverna då det är lägre halter i mark än i vatten.

Av de allmänna hänsynsbestämmelserna i 2 kapitlet miljöbalken följer att alla som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd ska skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet (2 kap. 2 § miljöbalken). Vidare, ska alla som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. I samma syfte ska vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik. Dessa försiktighetsmått ska vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön (se 2 kap. 3 § miljöbalken).

Hummeltorp Sverige AB är alltså ansvarig för hantering- och erforderlig rening av det yt- och lakvatten som kommer från det område där bolaget bedriver sin verksamhet och redan risken för en olägenhet för människors hälsa eller miljö gör att åtgärder ska vidtas. Som verksamhetsutövare är det Hummeltorp Sverige AB som har att visa att de krav som följer av de allmänna hänsynsbestämmelserna i 2 kapitlet miljöbalken följs (se 2 kap. 1 § miljöbalken). Det är således Hummeltorp Sverige AB som har att visa att dess verksamhet inte riskerar att ge upphov till PFAS-föroreningar i mark- och vatten.

Det framgår av ärendets utredning att provtagningar år 2018 av ytvattnet på- och omkring verksamheterna på Hanvedsmossen visar på förekomsten av högre halter PFAS i ytvattnet i området. Hummeltorp Sverige ABs provtagningar i sitt verksamhetsområde visar även det på förekomst av PFAS i mark och yt- och grundvatten. Det har vidare framkommit att utloppet för Hummeltorp Sverige ABs verksamhetsvatten avleds från verksamhetsområdet på fastighet Hummeltorp 1:4 till ytvattenförekomsten Lilla Skogssjön i norr och att i detta utlopp har också höga halter av PFAS konstaterats.

Länsstyrelsen anser att de markprover som Hummeltorp Sverige AB har hänvisat till inte faktiskt visar på att PFAS-föroreningarna inte kan härstamma från bolagets verksamhet och verksamhetsområde. Som miljönämndens miljöenhet har angivit i sin inspektionsrapport daterad den 25 maj 2022, vilken ingått i beslutsunderlaget, resulterar det tillvägagångssätt som har använts i undersökningen i medelvärden av hela zoner, baserat på ett litet antal provpunkter, och kan lämpligen inte användas för att identifiera specifika föroreningskällor på ett sökbaserat sätt. Länsstyrelsen anser i likhet med vad miljöenheten angivit i nämnda rapport att i förhållande till verksamhetsområdet är antalet provpunkter få, vilket får till följd att större områden inte provtagits alls. Hummeltorp Sverige AB har heller inte visat något resultat från provtagningar av

massorna innan dessa togs in på verksamhetsområdet och som gör att det kan uteslutas att PFAS-föreningar inte härstammar från deras verksamhet. Som även angivits i rapporten kan hydrologin i området inte anses vara tillräckligt utredd för att även detta ska tala emot att PFAS-föreningarna endast har sitt upphov i annan verksamhet än Hummeltorp Sverige ABs aktuella.

Som redan har konstaterats, är Hummeltorp Sverige AB ansvarig för utsläpp av orenat yt- och lakvatten från sin verksamhet på den egna fastigheten, och redan risken gör att åtgärder ska vidtas. Hummeltorp Sverige AB kan inte anses ha visat att deras verksamhet inte har något bidrag till den förorening av vatten med PFAS som nu sker ut från aktuellt område. Enligt Länsstyrelsens mening visar ärendets utredning att det föreligger en risk att yt- och lakvattnet från upplagda schaktmassor inom verksamhetsområdet förorenar Pålamalms grundvattentäkt. Den omständigheten att vatten från grannverksamheten eventuellt också det tillrinner och bidrar till föroreningsspridningen av PFAS fråntar inte Hummeltorp Sverige ABs ansvar att vidta åtgärder och tillse att rena utgående vatten från den egna fastigheten när dess verksamhet gör att det föreligger en risk för olägenheter för människors hälsa och miljön.

Länsstyrelsen kan i detta sammanhang även konstatera att miljönämnden även har fattat ett beslut om förbud att släppa ut PFAS-förorenat yt- och lakvatten från grannverksamhetens fastighet Boda 1:7. Det beslutet har överklagats till Länsstyrelsen, som den 26 januari 2023 beslutade att avslå överklagandet (ärendebeteckning 505-39615-2022).

Hummeltorp Sverige AB har även gjort gällande att beslutet varken är skäligt eller rimligt.

Vid bedömningen av vilka krav som kan anses skäliga att ställa på en verksamhetsutövare med hänsyn till utsläpp av PFAS bör hänsyn tas till de platsspecifika förhållandena i varje enskilt fall. Det är således viktigt att undersöka och beskriva recipientens sårbarhet för utsläpp, till exempel känslighet, skyddsvärde, utspädningseffekter samt flödes- och andra säsongsvariationer. Resultatet av undersökningarna bör utgöra grunden för vilka krav som ska ställas på det vatten som släpps ut. Om vattendraget är mycket känslig kan högre krav behöva ställas. Det finns ingen vägledning att falla tillbaka på för att bedöma hur stor mängd förorening som ska anses vara acceptabel för en specifik recipient. Eftersom flera PFAS är persistenta och bioackumulerbara finns det dock skäl att vara försiktig i sina bedömningar (se Naturvårdsverkets "Vägledning om att riskbedöma och åtgärda PFAS-föreningar inom förorenade områden", rapport 6871).

Länsstyrelsen bedömer att då det i aktuellt ärende är fråga om utsläpp av PFAS som riskerar att påverka skyddsobjekt och skyddsvärda intressen såsom allmän- och enskild dricksvattenförsörjning är det mycket

angeläget att yt- och lakvatten från verksamhetsområdet renas avseende PFAS innan utsläpp från verksamhetsområdet sker. Länsstyrelsen anser därmed att miljönämnden haft fog för sitt beslut att förbjuda utsläpp PFAS-förorenat yt- och lakvatten från fastigheten till dess att en reningsanläggning för detta finns. Länsstyrelsen anser i likhet med miljönämnden att förbudsbeslutet som det har utformats inte är mer ingripande än vad som behövs i det enskilda fallet.

Länsstyrelsen finner således att miljönämnden, även med beaktande av det gällande tillståndet, har haft möjlighet att fatta det aktuella tillsynsbeslutet och att det även är miljömässigt motiverat och varken oskäligt eller mer ingripande än vad som behövs. Länsstyrelsen delar därmed miljönämndens bedömning i dessa delar. Vad Hummeltorp Sverige AB har anfört i sitt överklagande i övrigt i denna del medför ingen annan bedömning.

Hummeltorp Sverige AB har gjort gällande att miljönämnden inte haft skäl till att föreskriva att det överklagade beslutet ska gälla även om det överklagas, så kallat verkställighetsförordnande.

En tillsynsmyndighet får bestämma att dess beslut ska gälla omedelbart även om det överklagas (se 26 kap. 26 § miljöbalken). Ett sådant verkställighetsförordnande anses dock i första hand förbehållas ärenden där skyndsamma åtgärder krävs för att förhindra skador eller olägenheter (se prop. 1997/98:45, del 2, s 285). Beslut som har meddelats med anledning av åsidosättande av de allmänna hänsynsbestämmelserna i 2 kapitlet miljöbalken anses som huvudregel börja gälla först då de vunnit laga kraft eftersom det är fråga om skälighetsbedömningar. Det anses även att den enskilde i dessa fall bör få en möjlighet till domstolsprövning innan beslutet verkställs (se exempelvis MÖD 2016:3).

Det aktuella beslutet är ett tillsynsbeslut som har sin huvudsakliga rättsliga grund i de allmänna hänsynsbestämmelserna i 2 kap. miljöbalken. Enligt huvudregeln ska sådana beslut därmed få börja gälla först sedan det har vunnit laga kraft. Länsstyrelsen instämmer förvisso i miljönämndens bedömning om att det är angeläget att det vidtas skyndsamma åtgärder för att se till att utsläpp av PFAS-förorenat vatten upphör. Även med beaktande av detta, bedömer Länsstyrelsen att det inte framkommit tillräckliga skäl till att frångå den strikta huvudregeln gällande verkställighetsförordnanden. Länsstyrelsen bifaller därmed överklagandet i denna del, varigenom den del av beslutet som anger att beslutet gäller omedelbart, även om det överklagas, upphävs.

Miljönämnden har bestämt att förbudstidpunkten ska börja att gälla från och med 31 mars 2023.

Länsstyrelsen anser generellt att det är mer lämpligt att ett tillsynsbeslut varigenom en verksamhetsutövare förbjuds att göra något utformas så att

förbudstidpunkten bestäms utifrån när beslutet vinner laga kraft. Länsstyrelsen anser även att det gäller för förevarande ärende. Förbudstidpunkten ska därmed ändras så att den infaller utifrån när det överklagade beslutet vinner laga kraft. I förhållande till att förbudstidpunkten innan Länsstyrelsens nu gjorda ändringar skulle komma att infalla den 31 mars 2023, finner Länsstyrelsen skäl att utöka denna något. Men hänsyn till att det är angeläget att åtgärder vidtas samt med beaktande av de åtgärder som kan behöva vidtas med anledning av förbudsbeslutet, ska förbudstidpunkten bestämmas till sex (6) månader efter det att det överklagade beslutet har vunnit laga kraft.

Sammanfattningsvis

Länsstyrelsen bedömer att miljönämnden även med beaktande av det gällande tillståndet har haft möjlighet att fatta det aktuella tillsynsbeslutet. Länsstyrelsen bedömer att förbudsbeslutet är miljömässigt motiverat och att det inte kan anses vara mer ingripande än vad som behövs. Vad Hummeltorp Sverige AB har anfört i sitt överklagande medför ingen annan bedömning.

Det har inte funnits skäl att förena det aktuella beslutet med ett verkställighetsförordnande, varvid denna del ska upphävas.

Länsstyrelsen bedömer att den tiden till dess att förbudet börjar gälla bör bestämmas utifrån när tillsynsbeslutet vunnit laga kraft. Med beaktande av de åtgärder som kan behövas att vidtas för att förbudet ska kunna följas och då det är fråga om en miljömässigt angeläget att utsläppet av PFAS åtgärdas, ändras förbudstidpunkten till sex (6) månader efter det att beslutet har vunnit laga kraft.

Länsstyrelsen gör alltså inga andra ändringar av det överklagade beslutet än de nu nämnda. Hummeltorp Sverige ABs överklagande avslås därmed i allt övrigt.

Bestämmelser som Länsstyrelsens beslut grundas på

Enligt 26 kap. 1 § miljöbalken (1998:808) ska tillsynen säkerställa syftet med miljöbalken och föreskrifter som har meddelats med stöd av balken. Med tillsyn avses att tillsynsmyndigheten bl.a. på eget initiativ eller efter anmälan i nödvändig utsträckning kontrollera att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken följs samt vidta de åtgärder som behövs för att åstadkomma rättelse.

Med *miljöfarlig verksamhet* avses enligt 9 kap. 1 § miljöbalken

1. utsläpp av avloppsvatten, fasta ämnen eller gas från mark, byggnader eller anläggningar i mark, vattenområden eller grundvatten,

2. användning av mark, byggnader eller anläggningar på ett sätt som kan medföra olägenhet för människors hälsa eller miljön genom annat utsläpp än som avses i 1 eller genom förorening av mark, luft, vattenområden eller grundvatten, eller
3. användning av mark, byggnader eller anläggningar på ett sätt som kan medföra olägenhet för omgivningen genom buller, skakningar, ljus, joniserande eller icke-joniserande strålning eller annat liknande.

Det anges i 2 kap. 2 § miljöbalken att alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet.

Det anges i 2 kap. 3 § miljöbalken att alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. I samma syfte ska vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik. Vidare, anges att dessa försiktighetsmått ska vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Det anges i 2 kap. 7 § miljöbalken att kraven i 2-5 §§ och 6 § första stycket gäller i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem, samt att vid denna bedömning ska särskild hänsyn tas till nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder. Trots detta, ska de krav ställas som behövs för att följa 5 kap. 4 och 5 §§.

Av 2 kap. 1 § miljöbalken följer att vid tillsyn enligt miljöbalk är alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skyldiga att visa att de förpliktelser som följer av detta kapitel iakttas. Detta gäller även den som har bedrivit verksamhet som kan antas ha orsakat skada eller olägenhet för miljön.

Det anges i 26 kap. 9 § miljöbalken att en tillsynsmyndighet i det enskilda fallet får besluta om de förelägganden och förbud som behövs för att denna balk samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas, men mer ingripande åtgärder än vad som behövs i det enskilda fallet får inte tillgripas. Vidare, anges att förelägganden och förbud inte får begränsa ett beslut eller en dom om tillstånd i ansökningsmål som har rättskraft enligt 24 kap. 1 §.

Enligt 24 kap. 1 § miljöbalken gäller att om en dom eller ett beslut som har meddelats i ett ansökningsmål enligt 21 kap. 1 a § första stycket denna balk eller 7 kap. 1 § lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser

om vattenverksamhet avser tillstånd till en verksamhet enligt balken och domen eller beslutet har fått laga kraft, gäller tillståndet mot alla, vad avser frågor som har prövats i domen eller beslutet. Detsamma gäller beslut om tillstånd till miljöfarlig verksamhet som har meddelats av en länsstyrelse eller kommun med stöd av 9 kap. 8 § samt beslut om tillstånd till markavvattning som har meddelats av en länsstyrelse enligt 11 kap.

En tillsynsmyndighet får enligt 26 kap. 26 § miljöbalken bestämma att dess beslut ska gälla omedelbart även om det överklagas.

Ni kan överklaga Länsstyrelsen beslutet

Se bilaga 1 med överklagandehänvisning.

Beslutande

Beslutet har fattats av länsjurist Johan Erlandsson.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Sändlista

Klagande (delges)

Hummeltorp Sverige AB

Ombud: Elisabeth Werner
c/o Advokatfirman Delphi
Nordenskiöldsgatan 11 A
211 19 Malmö
elisabeth.werner@delphi.se

Övriga

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Botkyrka kommun
146 85 Tumba
miljo@botkyrka.se

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2023-10-18
meddelad i
Nacka

Mål nr M 1978-23

PARTER

Klagande

Söderenergi AB
Box 7074
152 27 Södertälje

Ombud: Advokaten Mats Björk
Alrutz' Advokatbyrå AB
Kungsgatan 42
111 35 Stockholm

Motpart

Miljö- och hälsoskyddsnamnden i Botkyrka kommun
147 85 Tumba

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Stockholms läns beslut den 16 februari 2023 i ärende nr 505-20127-2022, se [bilaga 1](#)

SAKEN

Föreläggande avseende komplettering av statusrapport

DOMSLUT

1. Mark- och miljödomstolen ändrar Miljö- och hälsoskyddsnamnden i Botkyrka kommuns beslut den 3 mars 2022 (delegationsbeslut § 2022-108, Dnr 2021-1315) endast på så sätt att punkten 2 i beslutet upphävs.

2. I övrigt avslår mark- och miljödomstolen överklagandet.

YRKANDEN M.M.

Söderenergi AB har yrkat att mark- och miljödomstolen ska upphäva punkterna 2, 4 och 5 i nämndens beslut samt ändra punkt 3 i samma beslut till att ha följande lydelse:

Inge en komplettering av statusrapporten avseende det bergtrum i vilket eldningsolja 5 lagras.

Till stöd för sin talan har bolaget anfört samma skäl som hos länsstyrelsen med i huvudsak följande tillägg: För att uppnå syftet med statusrapporten rekommenderar Naturvårdsverket en process i åtta steg där steg 1-3 syftar till att fastställa vilka ämnen i verksamheten som i framtiden kan antas innebära mer än liten risk för potentiell föroreningsskada och där steg 4-8 syftar till att klarlägga om föroreningsskador av dessa ämnen föreligger när rapporten upprättas. Steg 7 avser en miljöteknisk undersökning, motsvarande punkt 2 i nämndens föreläggande. Naturvårdsverkets vägledning lämnar utrymme för avsteg från den rekommenderade metodiken, under förutsättning att avstegen motiveras.

I statusrapporten har WSP på goda grunder dragit slutsatsen att det område som statusrapporten avser inte kan vara förorenat av de ämnen som identifierats i steg 1-3. Den verksamhet som bedrevs i området innan Fittjaverket anlades (en trädgård) kan knappast ha givit upphov till föroreningsskador av de ämnen som identifierats, och inte heller under den tid Fittjaverket varit i drift kan sådana föroreningsskador ha uppkommit. Ett avsteg från steg 7 i Naturvårdsverkets vägledning är därmed motiverat.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Botkyrka kommun har beretts tillfälle att yttra sig över överklagandet, men har inte inkommit med något yttrande.

Mark- och miljödomstolen har även begärt att **Naturvårdsverket** ska yttra sig i ärendet. Naturvårdsverket har avböjt denna begäran.

DOMSKÄL

Rättsliga utgångspunkter

Den som bedriver en industriutsläppsverksamhet ska enligt 1 kap. 23 § industriutsläppsförordningen (2013:250), IUF, upprätta en statusrapport. En statusrapport ska redovisa de föroreningar som förekommer i mark och grundvatten inom det område där verksamheten bedrivs eller avses att bedrivnas, hur området används när statusrapporten upprättas, tillgänglig information om tidigare användning av området samt mark- och grundvattenmätningar som avspeglar förhållandena i området.

Statusrapporten ska användas som referens för föroreningssituationen i mark och grundvatten vid tidpunkten när rapporten tas fram. När en verksamhet som omfattas av en statusrapport avvecklas och om verksamheten har orsakat en betydande förorening, ska verksamhetsutövaren enligt 10 kap. 5 a § miljöbalken återställa området till det skick det hade enligt statusrapporten. Kravet på statusrapport knyter sålunda främst an till verksamhetsutövarens skyldigheter vid nedläggning av verksamheten och statusrapporten ska tjäna som underlag för att avgöra om en betydande förorening har uppstått i mark eller grundvatten. Det kan därmed sägas ligga i verksamhetsutövarens intresse att göra en ordentlig kartläggning av status på mark och grundvatten, eftersom det är gentemot denna beskrivning som det kommer att bedömas vilka föroreningar som anses ha tillkommit under den aktuella verksamhetstiden.

Naturvårdsverket har tagit fram en vägledning om statusrapporter (rapport 6688). Denna beskriver vem som ska upprätta en statusrapport, när och till vem den ska lämnas samt vad den ska innehålla och hur en statusrapport ska tas fram.

Punkten 2 - Miljöteknisk undersökningar

Av Naturvårdsverkets vägledning framgår att en statusrapport tas fram i åtta steg. De olika stegen utförs i syfte att utreda om en statusrapport krävs och även för att ta fram underlag till och producera själva rapporten. Det framgår att steg 7, en miljöteknisk undersökning, inte behövs om informationen om området i fråga om

föreningsskällor, potentiella spridningsvägar, skyddsobjekt och samtliga historiska föroreningar som ska beskrivas i steg 4 är tillräcklig för att beskriva föroreningssituationen. För att det ska vara möjligt att göra avsteg från steg 7 förutsätts att informationen i stegen 1-6 möjliggör en bedömning av den kvantitativa föroreningssituationen i jord och grundvatten av relevanta miljö- och hälsofarliga ämnen.

Söderenergi AB har anfört att punkten 2 i föreläggandet ska upphävas då det enligt bolaget inte förekommer några historiska föroreningar som motiverar provtagningar. Enligt bolagets statusrapport inleddes den nu aktuella verksamheten 1972 när Fittjaverket togs i drift. Av rapporten framgår att området tidigare använts som trädgård och att det inte är troligt att denna användning orsakat några föroreningar av mark- och vatten. I statusrapporten finns en flygbild från 1960 som visar att området täcks av grönytor och träd. Enligt bolaget har det endast skett ett större läckage under verksamhetstiden. Vid detta tillfälle utfördes en sanering och läckaget av eldningsolja bedöms av bolaget inte ha spridit sig till mark eller grundvatten.

Nämndens inställning, så som den framgår av det överklagande beslutet, är att uppgifterna i den inskickade statusrapporten inte är tillräckliga för att möjliggöra en kvantifierad jämförelse av föroreningssituationen mellan olika tidpunkter.

Länsstyrelsen å sin sida synes vara av uppfattningen att det finns utrymme för avsteg från Naturvårdsverkets föreskrivna metodik, men att bolaget i detta fall inte tillräckligt tydligt motiverat varför avsteg kan göras.

Mark- och miljödomstolens bedömning

Söderenergi AB gör gällande att marken inte var förorenad när Fittjaverket togs i drift och det hittills inte förekommit någon händelse genom vilken mark eller grundvatten kan ha förorenats. Dessa uppgifter har varken ifrågasatts av nämnden eller länsstyrelsen. Inte heller domstolen anser att det finns skäl att ifrågasätta dem.

I statusrapporten anger bolaget att om föroreningar i mark och grundvatten upptäcks vid verksamhetens nedläggning har dessa orsakats av den verksamhet som bedrivits

inom anläggningen sedan statusrapporten upprättades och att detta, utifrån nuvarande lagstiftning, innebär att den som vid nedläggningstillfället bedriver verksamheten kommer att vara fullt ansvarig för att återställa området där verksamheten har bedrivits till det skick området hade enligt statusrapporten.

Domstolen bedömer att uppgifterna i statusrapporten om aktuell förorenings-situation är tillräckliga. Eftersom bolaget uppgett att området vid tidpunkten för statusrapportens upprättade är fritt från föroreningar är det till detta skick som området ska återställas. Det är verksamhetsutövaren som står risken för att en bristfällig kartläggning kan leda till ett mer långtgående återställandeansvar. I detta fall innebär statusrapporten att verksamhetsutövarens ansvar är kvantifierat till ett fullständigt ansvar. Dock under förutsättning att verksamheten vid dess nedläggning visar sig ha orsakat en betydande förorening i mark eller grundvatten i området och att åtgärder för återställande är tekniskt genomförbara. Att mot denna bakgrund kräva att verksamhetsutövaren genomför en miljöteknisk undersökning av mark och grundvatten framstår inte som nödvändigt. Med bifall till klagandens yrkande ska punkten 2 i föreläggandet upphävas.

Punkten 3 - Bergrummen

Enligt föreläggandet ska Söderenergi AB komplettera rapporten genom att även inkludera verksamhetens bergrum i rapporten. Söderenergi har yrkat att punkten 3 ska ändras på så sätt att enbart bergrummet i vilket eldningsolja 5 lagras ska inkluderas. Det bergrum som är avställt och inte längre används kan enligt bolaget lämnas utanför rapporten.

Mark- och miljödomstolens bedömning

Liksom länsstyrelsen och nämnden finner domstolen att även det avställda bergrummet är tekniskt knutet till verksamheten på så sätt att det ingår i anläggningen och i det område där verksamheten bedrivs (se 1 kap. 23 § första stycket 1 IUF). Även om bergrummet är avställt har bolaget inte visat att en risk för utsläpp eller föroreningar från bergrummet kan uteslutas. Det avställda bergrummet

ska därmed inkluderas i statusrapporten och yrkandet om ändring av punkten 3 i föreläggandet ska avslås.

Punkten 4 - Metodik och punkten 5 - Tidplan

Enligt punkten 4 ska statusrapporten följa den metodik som beskrivs i Naturvårdsverkets vägledning och enligt punkten 5 ska bolaget lämna in en plan inklusive tidplan till tillsynsmyndigheten som ska beskriva hur arbetet med framtagande av statusrapporten ska genomföras.

Bolaget har anfört att statusrapporten redan följer den metodik som anges i Naturvårdsverkets vägledning. Vidare anför bolaget att en komplettering avseende ett av bergrummen kan lämnas in så snart föreläggandet vinner laga kraft och att någon tidplan därför inte är nödvändig.

Mark- och miljödomstolens bedömning

Den statusrapport som bolaget hittills upprättat och lämnat in till tillsynsmyndigheten uppfyller kraven på en statusrapport, bortsett från att den inte inkluderar anläggningens bergrum. Rapporten följer i tillräcklig utsträckning den metodik som föreskrivs i Naturvårdsverkets vägledning och de avsteg som gjorts från metodiken är tillfredställande motiverade.

Med hänsyn till att domstolen funnit att statusrapporten behöver kompletteras i fråga om bergrummen är det dock motiverat att punkten 4 kvarstår då den bör tillämpas på den komplettering som ska lämnas in. Även punkten 5 bör kvarstå för att tillsynsmyndigheten ska kunna följa arbetet med kompletteringen av rapporten. Överklagandet ska därför avslås i denna del.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 8 november 2023.

Malin Wik

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Malin Wik, ordförande, och tekniska rådet Annika Månsson. Föredragande har varit tingsnotarien Julia Sjöström.

NACKA TINGSRÄTT

INKOM: 2023-03-16
MÅLNR: M 1978-23
AKTBIL: 2

Söderenergi AB

Ombud:

Alrutz Advokatbyrå AB

mats.bjork@alrutz.se

Överklagande av beslut om föreläggande att komplettera befintlig statusrapport enligt industriutsläppsförordningen för Söderenergi AB på fastigheterna Sjöboda 1 och 4, Botkyrka kommun

Beslut

Länsstyrelsen avslår överklagandet.

Beskrivning av ärendet

Det överklagade beslutet

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Botkyrka kommun, nämnden, beslutade den 3 mars 2022 (delegationsbeslut § 2022-108, Dnr 2021-1315) att förelägga Söderenergi AB (bolaget), med organisationsnummer 16556400–3175, om att för anläggningen Fittjaverket på fastigheterna Sjöboda 1 och Sjöboda 4:

1. Till tillsynsmyndigheten lämna in en komplettering av statusrapporten som avses i 1 kap. 23 § Industriutsläppsförordningen (2013:250).
2. Redovisa föroreningssituationen som den ser ut idag i mark och grundvatten inom verksamhetsområdet. Detta genom relevanta provtagningar i enlighet med industriutsläppsförordningen.
3. Inkludera verksamhetens bergrum i statusrapporten.
4. Vid framtagande av statusrapporten ska den metodik som beskrivs i Naturvårdsverkets rapport 6688, *Vägledning om statusrapporter*, tillämpas. Eventuella avsteg från metodiken ska motiveras i planen enligt punkt 5 nedan, eller vid senare kontakt med tillsynsmyndigheten under arbetets gång.
5. Bolaget ska lämna in en plan inklusive tidsplan till tillsynsmyndigheten senast 2 månader efter att beslutet vunnit laga kraft. Planen ska beskriva hur arbetet med framtagande av statusrapporten ska genomföras.

Motivering av nämndens beslut

Söderenergi AB:s anläggning Fittjaverket är lokaliserad inom fastigheterna Sjöboda 1 och Sjöboda 4 i Botkyrka kommun. Verksamheten omfattas av en verksamhetskod i miljöprövningsförordningen (2013:251) som slutar med -i och är därmed en industriutsläppsverksamhet.

Den som bedriver en industriutsläppsverksamhet ska enligt 1 kap. 23 § industriutsläppsförordningen upprätta en statusrapport. Statusrapporten ska redovisa förekommande föroreningar i mark och grundvatten inom området där verksamheten bedrivs, mark- och grundvattenmätningar som avspeglar förhållandena, hur området används när rapporten upprättas samt tillgänglig information om tidigare användning av området. För befintliga verksamheter som omfattas av industriutsläppsbestämmelserna ska statusrapporten, enligt 1 kap. 24 § i samma förordning, ges in till tillsynsmyndigheten senast fyra år efter offentliggörandet av så kallade huvudslutsatser om bästa tillgängliga teknik.

Nämnden har granskat den inskickade rapporten. Vid granskningen har nämnden utgått från Naturvårdsverkets vägledning om statusrapporter (rapport 6688). Nämndens bedömning är att rapporten inte kan anses uppfylla kraven som ställs på en statusrapport enligt vägledningen och industriutsläppsförordningen.

Statusrapporten ska användas som referens för föroreningssituationen i mark och grundvatten vid tidpunkten när rapporten tas fram. När en verksamhet som omfattas av en statusrapport avvecklas och om verksamheten har orsakat en betydande förorening, så ska verksamhetsutövaren enligt 10 kap. 5 a § miljöbalken återställa området till det skick det hade enligt statusrapporten. Naturvårdsverkets vägledning beskriver att statusrapporten ska vara utformad så att en kvantifierad jämförelse av föroreningssituationen kan göras mellan olika tidpunkter. Nämnden gör bedömningen att uppgifterna i den inskickade rapporten inte är tillräckliga för att kunna göra en sådan jämförelse. I statusrapporten skriver Söderenergi AB under punkt ”3.5.1 Historisk förorening” att ”Det är inte troligt att den tidigare trädgårdsverksamheten på platsen orsakat några föroreningar av mark och grundvatten”. Nämnden anser att det i enlighet med Naturvårdsverkets vägledning möjliggör en kvantifiering av föroreningssituationen mellan olika tidpunkter, då marken och grundvattnet var fritt från föroreningar innan bolaget påbörjade sin verksamhet på platsen.

Enligt 1 kap. 23 § i industriutsläppsförordningen framgår det att statusrapporten ska omfatta det *område där verksamheten bedrivs*. I kapitel 8.2 i Naturvårdsverkets rapport 6688 tolkas begreppet ”område

där verksamhet bedrivs” som all mark där industriutsläppsverksamheten bedrivs samt verksamhet som är tekniskt knuten till denna och som påverkar utsläpp och föroreningar. Nämnden anser därför att även verksamhetens bergrum ska ingå i statusrapporten.

Om tillsynsmyndigheten kommer fram till att en statusrapport inte uppfyller kraven så ska den enligt 1 kap. 25 § industriutsläppsförordningen förelägga verksamhetsutövaren att avhjälpa bristen. För att statusrapporten ska hålla god kvalitet och kunna tjäna sitt syfte vid eventuell avveckling av verksamheten, så anser nämnden att den metodik som presenteras i Naturvårdsverkets vägledning ska tillämpas vid framtagande av rapporten. Det kan dock inte uteslutas att vissa avsteg från metodiken visar sig vara lämpliga eller nödvändiga. Om så är fallet så menar nämnden dock att det är skäligt att begära att bolaget motiverar för tillsynsmyndigheten varför man vill göra sådana avsteg.

För att nämnden ska få insyn i hur bolaget planerar att lägga upp arbetet med framtagandet av statusrapporten så föreläggs bolaget att komma in med en plan inklusive tidsplan för detta, detta med stöd av 26 kap. 21 §.

Överklagandet

Söderenergi AB överklagar beslutet. Bolaget yrkar att länsstyrelsen ska upphäva punkterna 2, 4 och 5 i det rubricerade beslutet samt ändra punkt 3 i samma beslut enligt följande: Inge en komplettering av statusrapporten avseende det bergrum i vilket eldningsolja 5 lagras.

Bolaget anför till stöd för sitt överklagande huvudsakligen följande. Söderenergi AB ägs av Södertälje, Botkyrka och Huddinge kommuner och har till uppgift att förse dessa med fjärrvärme. För detta ändamål driver bolaget ett flertal produktionsanläggningar, bland annat Fittjaverket i Botkyrka kommun. I Fittjaverket finns två hetvattenpannor; panna 3 som drivs med eldningsolja 5 och panna 4 som drivs med träpellets och tallbeckolja. Som startbränsle används även eldningsolja 1.

Vid panna 4 finns utrustning för stoftavskiljning (elektrofilter) och rening av kväveoxider (SNCR). Panna 3 saknar rökgasrening. Bränslena transporteras till Fittjaverket med lastbil och lagras där i invallade tankar. På samma sätt lagras ammoniak för reningen av kväveoxider samt farligt avfall som uppstår i verksamheten (oljerester).

Vid Fittjaverket finns även två bergrum. I det ena bergrummet lagras eldningsolja 5 som i viss utsträckning distribueras till bolagets övriga anläggningar (bland annat Igelstaverket). Det andra bergrummet används inte längre utan är taget ur drift.

Verksamheten vid Fittjaverket omfattas av industriutsläppsförordningen. Bolaget har låtit WSP Sverige AB (WSP) upprätta en statusrapport enligt 1 kap. 23 § i förordningen. Statusrapporten har upprättats med stöd av Naturvårdsverkets vägledning (Rapport 6688). Bland annat har WSP tillämpat den stegvisa process (steg 1-8) som Naturvårdsverket rekommenderar.

Vad beträffar steg 1-3 har en särskild bilaga upprättats (Bilaga S1). I denna bilaga konstateras att de ämnen som kan antas innebära mer än liten risk för potentiell föroreningsskada är ammoniak, eldningsolja 1 och 5 samt oljeavfall. Risker bedöms som relativt liten med hänsyn till de skyddsåtgärder som vidtagits, men WSP har ändå utgått från att en statusrapport behöver upprättas.

Vad beträffar steg 4-8 konstateras att området för Fittjaverket kan antas vara fritt från föroreningar och att någon miljöteknisk undersökning enligt steg 7 i Naturvårdsverkets vägledning därför inte behöver genomföras (se avsnitt 3.5.1, 3.8 och 4.3).

Bolaget har framfört att området för Fittjaverket på goda grunder kan antas vara fritt från föroreningar och att en miljöteknisk undersökning därför inte behöver utföras. Vidare har bolaget förklarat för nämnden att risken för föroreningsskada på grund av lagringen av eldningsolja 5 i bergrummet är obefintlig, eftersom lagret ligger under grundvattenytan, vilket innebär att grundvattentrycket är riktat mot lagret och inte från detta samt att spridning av olja till omgivande mark och grundvatten därför inte kan ske.

Som framgår nedan accepterar bolaget att i statusrapporten inge en komplettering avseende det bergrum vari eldningsolja 5 lagras. Följaktligen accepteras även punkt 1 i beslutet.

I punkt 2 i beslutet har nämnden förelagt Söderenergi att komplettera statusrapporten med en miljöteknisk undersökning motsvarande steg 7 i Naturvårdsverkets vägledning.

Som framgår av avsnitt 10.9 i Naturvårdsverkets vägledning behöver steg 7 inte genomföras om det finns tillräcklig information från steg 1-6 för att karakterisera området både i ytled och djupled och som möjliggör en bedömning av den kvantitativa föroreningssituationen i jord och grundvatten av relevanta miljö- och hälsofarliga ämnen, det vill säga de ämnen som i steg 1-3 bedömts innebära mer än liten risk för föroreningsskada.

I bilaga S1 till statusrapporten har WSP gjort en bedömning enligt steg 1-3. Slutsatsen i denna bedömning är att ammoniak, eldningsolja 1 och 5

samt oljeavfall utgör de ämnen som innebär mer än liten risk för föroreningsskada.

I avsnitt 3.5 i statusrapporten redovisas tidigare användning av det aktuella området enligt steg 4. I området fanns tidigare en trädgård. Någon risk för att denna verksamhet skulle ha orsakat några föroreningar bedöms inte föreligga.

I avsnitt 3.7 redovisas de skyddsåtgärder som tillämpas vad avser hanteringen av de ämnen som bedömts innebära mer än liten risk för föroreningsskada enligt steg 1-3, och i avsnitt 3.8 redovisas tidigare erfarenheter av denna hantering, också detta enligt steg 4. Av denna redovisning framgår att under den tid som Fittjaverket varit i drift så har det vid ett tillfälle förekommit ett mindre läckage av eldningsolja 5 på asfalterad yta den 3 februari 1999. Vid detta tillfälle stelnade eldningsoljan snabbt och kunde samlas upp utan risk för spridning till mark eller grundvatten. Söderenergi införde därefter instruktioner och rutiner för att förhindra liknande incidenter i framtiden.

Redovisningen i avsnitt 3.8 är baserad på intervjuer med personal som arbetat på Fittjaverket under hela dess drifttid. Slutligen redovisas uppgifter om områdets egenskaper enligt steg 5 (se avsnitt 3.6).

Baserat på ovanstående uppgifter har WSP - i enlighet med Naturvårdsverkets vägledning kommit till den slutsatsen att någon miljöteknisk undersökning enligt steg 7 inte behöver genomföras. Bolaget delar WSP:s uppfattning. Punkt 2 i beslutet bör därför upphävas.

Bolaget accepterar att till nämnden lämna in en komplettering av statusrapporten avseende det bergrum i vilket lagring av eldningsolja 5 sker. Bolaget har upprättat en sådan komplettering i vilken nämnda bergrum bedömts utifrån steg 1-8 i Naturvårdsverkets vägledning. Slutsatsen är att risken för att lagringen av olja ska ge upphov till en föroreningsskada är obefintlig, eftersom oljelagret ligger under grundvattenytan, vilket innebär att grundvattentrycket är riktat mot lagret och inte från detta och att oljan därför inte kan spridas till omgivande mark och grundvatten. Av samma skäl kan någon sådan spridning inte heller ha skett historiskt, vilket innebär att miljötekniska undersökningar enligt steg 7 i Naturvårdsverkets vägledning inte behöver genomföras. Bolaget har för avsikt att ge in kompletteringen till nämnden så snart förevarande ärende är avslutat. Eftersom endast ett av bergrummen är i drift bör punkt 3 i beslutet ändras enligt bolagets yrkande.

Som framgår har WSP tillämpat den metodik som rekommenderas i Naturvårdsverkets vägledning vid framtagandet av statusrapporten. Punkt 4 i beslutet bör därför upphävas.

Enligt Söderenergis uppfattning bör statusrapporten kompletteras endast vad avser det bergrum i vilket lagring av eldningsolja 5 sker. En sådan komplettering har redan upprättats, och Söderenergi är berett att lämna in den till miljö- och hälsoskyddsmyndigheten så snart förevarande ärende är avslutat. Det innebär att en plan avseende genomförandet av arbetet med att färdigställa statusrapporten inte behöver upprättas. Punkt 5 i beslutet bör därför upphävas.

Motivering till beslutet

Enligt industriutsläppsförordningen ska den som bedriver en industriutsläppsverksamhet se till att det finns en skriftlig rapport (statusrapport) för kontrollen av föroreningar i mark och grundvatten som kan ha orsakats av verksamheten, se 1 kap. 23 § industriutsläppsförordningen.

Om tillsynsmyndigheten kommer fram till att en statusrapport inte uppfyller kraven så ska den enligt 1 kap. 25 § industriutsläppsförordningen förelägga verksamhetsutövaren att avhjälpa bristen. Enligt 26 kap. 9 § miljöbalken får en tillsynsmyndighet i det enskilda fallet besluta om de förelägganden som behövs för att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas.

Söderenergi AB lämnade den 17 augusti 2021 in en statusrapport för deras anläggning Fittjaverket. Miljö- och hälsoskyddsnämnden bedömde att aktuell statusrapport inte uppfyllde kraven på vad en statusrapport ska innehålla, då bolaget inte genomfört mätningar/provtagningar och redovisat föroreningssituationen inom verksamhetsområdet samt att de inte inkluderat anläggningens bergrum i statusrapporten.

Naturvårdsverket har tagit fram en vägledning om statusrapporter som ger stöd vid framtagande och bedömning, Naturvårdsverkets rapport 6688 - juli 2015. Vägledningen innehåller en metodik som bör tillämpas vid framtagande av rapporten för att den ska hålla god kvalitet och kunna tjäna sitt syfte. Vissa avsteg från metodiken kan i vissa fall vara lämpliga eller nödvändiga. Om så är fallet bör varför avsteg som ska göras från metodiken motiveras för tillsynsmyndigheten.

Vid Fittjaverket finns två bergrum. I det ena bergrummet lagras eldningsolja 5. Det andra bergrummet används enligt Söderenergi AB inte längre utan är taget ur drift. Söderenergi AB har i överklagandet

accepterat att i statusrapporten inge en komplettering avseende det bergrum vari eldningsolja 5 lagras. Av 1 kap. 23 § industriutsläppsförordningen framgår det att statusrapporten ska omfatta det område där verksamheten bedrivs. I kapitel 8.2 i Naturvårdsverkets rapport 6688 tolkas begreppet ”område där verksamhet bedrivs” som all mark där industriutsläppsverksamheten bedrivs samt verksamhet som är tekniskt knuten till denna och som påverkar utsläpp och föroreningar. Det finns inga uppgifter i ärendet om att det bergrum som är taget ur bruk har sanerats eller plomberats eller hur det tidigare har använts och om det kan komma att tas i bruk igen. Enligt länsstyrelsens bedömning ska därför även det bergrum som är taget ur bruk omfattas av statusrapporten.

Statusrapporten ska användas som referens för föroreningsituationen i mark och grundvatten vid tidpunkten när rapporten tas fram. Naturvårdsverkets vägledning beskriver att statusrapporten ska vara utformad så att en kvantifierad jämförelse av föroreningsituationen kan göras mellan olika tidpunkter. Som framgår ovan kan vissa avsteg från metodiken i vägledningen i vissa fall visa sig vara lämpliga eller nödvändiga. Om så är fallet bör avsteg som ska göras från metodiken motiveras för tillsynsmyndigheten.

Söderenergi AB har inte tillräckligt tydligt motiverat i statusrapporten varför avsteg från metodiken i Naturvårdsverket vägledning om statusrapporter kan göras. Länsstyrelsen gör därför likt nämnden bedömningen att uppgifterna i den inskickade rapporten inte är tillräckliga för att anses uppfylla kriterierna i 1 kap. 23 § industriutsläppsförordningen. Länsstyrelsen finner därmed att nämnden hade fog för sitt överklagande och att överklagandet ska avslås.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Av 26 kap. 9 § miljöbalken framgår bl.a. att en tillsynsmyndighet i det enskilda fallet får besluta om de förelägganden och förbud som behövs för att denna balk samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas. Mer ingripande åtgärder än vad som behövs i det enskilda fallet får inte tillgripas.

Av 1 kap. 23 § industriutsläppsförordningen framgår att den som bedriver eller avser att bedriva en industriutsläppsverksamhet ska för kontrollen av sådana föroreningar i mark och grundvatten som har samband med verksamheten se till att det finns en skriftlig rapport (statusrapport) som redovisar

1. de föroreningar som förekommer i mark och grundvatten inom det område där verksamheten bedrivs eller avses att bedrivas,
2. hur området används när statusrapporten upprättas,

3. tillgänglig information om tidigare användning av området, och
4. mark- och grundvattenmätningar som avspeglar förhållandena i området.

En statusrapport krävs dock inte om risken är liten för att verksamheten medför föroreningskada inom det område där verksamheten bedrivs eller avses att bedrivs.

Av 1 kap. 25 § industriutsläppsförordningen framgår att om tillsynsmyndigheten finner att en statusrapport som har upprättats enligt 24 § första stycket 2 inte uppfyller kraven i 23 §, ska tillsynsmyndigheten förelägga verksamhetsutövaren att avhjälpa bristen.

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

Beslutande

Beslutet har fattats av jurist Katarina Svedelius. I ärendet har även deltagit miljöhandläggare Linda Boxell. Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia till

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Botkyrka kommun: sbf@botkyrka.se

Bilaga

Överklagandehänvisning mark- och miljödomstolen

Ni kan överklaga beslutet hos mark- och miljödomstolen

Om ni inte är nöjda med Länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos mark- och miljödomstolen.

Hur överklagar vi beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Stockholm antingen via e-post; stockholm@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Stockholm, Box 22067, 104 22 Stockholm.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det mark- och miljödomstolen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer er överklagan så bör ni bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta Länsstyrelsen via e-post, stockholm@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-223 10 00. Ange diarienummer 20127-2022.

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060404

PROTOKOLL
2023-10-13
Föredragning i
Stockholm

Aktbilaga 9
Mål nr ÖM 10929-23

RÄTTEN

Hovrättsråden Anna Tiberg och Margaretha Gistorp samt tf. hovrättsassessorn Maria Hemmingsson Edwards, referent

FÖREDRAGANDE OCH PROTOKOLLFÖRARE

Föredraganden Julia Lodén

PARTER

Klagande

Vivi Anne Ekholm
Lilla Skogssjön 6
147 91 Grödinge

Motpart

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Botkyrka kommun
147 85 Tumba

SAKEN

Avvisat överklagande; nu fråga om prövningstillstånd

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2023-08-24 i mål nr M 2490-23

Efter föredragning fattar Mark- och miljööverdomstolen följande

BESLUT (att meddelas 2023-10-16)

Mark- och miljööverdomstolen ger inte prövningstillstånd. Mark- och miljödomstolens avgörande står därför fast.

Skälen för beslutet

Det överklagade avgörandet får prövas av Mark- och miljööverdomstolen bara om Mark- och miljööverdomstolen har gett prövningstillstånd.

Dok.Id 1990719

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.avd6@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:30

Prövningstillstånd ska ges om

- det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
- det inte går att bedöma riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till utan att prövningstillstånd ges,
- det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre domstol, eller
- det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Mark- och miljööverdomstolen har gått igenom målet och kommit fram till att det inte finns skäl att ge prövningstillstånd i detta fall.

Beslutet får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

Julia Lodén

Protokollet uppvisat/

§ 102

Sammanträdesordning 2024 - kommunfullmäktige KS/2023:00437

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar om följande sammanträdesdagar 2024:
1 februari, 5 mars*, 26 mars*, 25 april, 30 maj, 18 juni*, 26 september, 24 oktober, 28 november** samt 19 december.

* ändrad veckodag

** skattesats, mål och budget 2025 med flerårsplan 2026 – 2028,
start kl. 9.00 - heldag

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har 2023-09-11 § 131 lämnat ett förslag till beslut.

Kommunfullmäktige ska enligt kommunallag 5 kap, § 12, besluta om sina sammanträden under verksamhetsåret. Enligt kommunfullmäktiges arbetsordning ska kommunfullmäktige hålla ordinarie sammanträden varje månad med undantag för juli och augusti.

Om det föreligger särskilda skäl, får ordföranden efter samråd med vice ordförandena, enligt arbetsordningen, ställa in ett sammanträde eller ändra dagen eller tiden för sammanträdet. Om ordföranden beslutar att ett sammanträde ska ställas in eller att dagen eller tiden för ett sammanträde ska ändras, ska ordföranden se till att varje ledamot och ersättare underrättas om beslutet. Uppgift om beslutet ska snarast tillkännages på lämpligt sätt.

Kommunstyrelseförvaltningen redogör för ärendet i tjänsteskrivelsen 2023-08-15.

Propositionsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Expedieras till:

Samtliga gruppledare och politiska sekreterare

Samtliga förvaltningar, nämnder, beredningar, utskott m. fl.